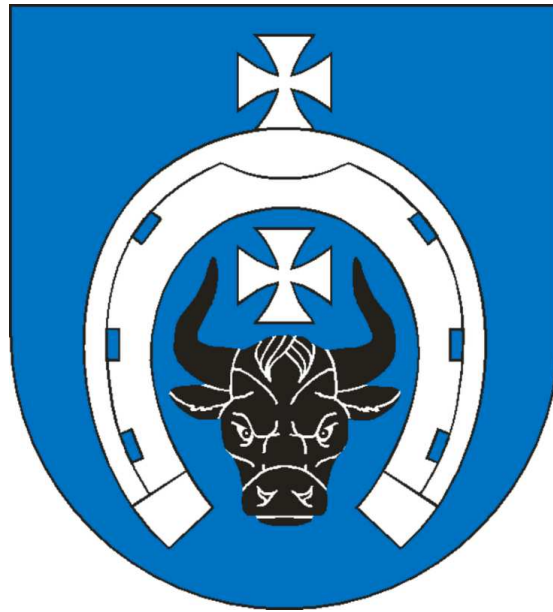

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY BIELSK PODLASKI NA LATA 2019-2023

Białystok, 24 maj 2020 r.

Opracowanie:

Tomas Consulting S.A.
ul. Lniana 41
15-665 Białystok
Telefon: 85 652 55 10

Autor:

mgr inż. Barbara Waclaw

Spis treści

1	WPROWADZENIE	5
1.1	Podstawa formalno-prawna opracowania prognozy	5
1.2	Cel i zakres prognozy	5
2	INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	7
3	INFORMACJA O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI	8
4	POWIĄZANIA PROJEKTU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY BIELSK PODLASKI Z INNymi DOKUMENTAMI ORAZ CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	10
5	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	26
5.1	Położenie i klimat gminy.....	26
5.2	Krajobraz, rzeźba terenu i budowa geologiczna	27
5.3	Gleby.....	29
5.4	Zasoby naturalne	30
5.5	Wody	30
5.6	Rośliny, zwierzęta, lasy i różnorodność biologiczna.....	38
5.7	Obszary chronione, w tym obszary Natura 2000 i powiązania przyrodnicze.....	40
5.8	Powietrze atmosferyczne	43
5.9	Hałas	43
5.10	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	44
5.11	Wyjściowy stan środowiska.....	46
6	CHARAKTERYSTYKA POTENCJALNYCH ZMIAN ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	47
7	STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	48

8	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY z dnia 16 kwietnia 2004 r. o OCHRONIE PRZYRODY	48
9	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA	50
10	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	63
11	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	64
12	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	65
13	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	65
14	NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY.....	66
15	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	66
16	KRÓTKIE REKOMENDACJE	67
17	LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	68

1 WPROWADZENIE

1.1 PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2019-2023* wynika z art. 46 pkt 2,3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283, ze zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2019-2023 (dalej *Prognoza*) została opracowana zgodnie z ustaleniami umowy zawartej pomiędzy Gminą a Wykonawcą.

Podstawą do opracowania *Prognozy* jest art. 46 ust. 1, art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283, ze zm.).

1.2 CEL I ZAKRES PROGNOZY

W *Prognozie* analizie poddano potencjalne skutki środowiskowe realizacji *Programu* oraz zawarto informacje czy założenia określone zostały w sposób optymalny dla środowiska. Niniejszy dokument określa, czy korzyści społeczno-gospodarcze, wynikające z realizacji zamierzeń, rekompensują straty w środowisku, a także jak można zminimalizować ewentualne negatywne oddziaływanie.

Dokument uwzględnia uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku¹. *Prognoza* wykonana została zgodnie z zakresem określonym w art. 51 ust. 2 pkt 1,2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283, ze zm.). Opracowanie zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycję dotyczącą przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- oświadczenie autora, o którym mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora,
- ocenę istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- analizę stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- analizę i ocenę istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020, poz. 55, ze zm.);

¹ Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 10.04.2020 r. znak WPN.411.2.1.2020.AR

- analizę i ocenę celów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu;
- analizę i ocenę przewidywanych znaczących oddziaływań, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych, oraz pozytywnych i negatywnych, na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod dokonywania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienia braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy.

Z jednej strony *Program Rewitalizacji...* wyznacza przede wszystkim cele i kierunki działań jakie będzie podejmować gmina w ramach poprawy jakości życia mieszkańców w wielu różnych wymiarach, obejmujących zarówno warunki mieszkaniowe, przestrzenie publiczne, półpubliczne jak również warunki środowiskowe. W niektórych przypadkach dokument nie identyfikuje żadnych konkretnych zamierzeń, nie umiejscawia ich w konkretnych lokalizacjach. Jak stwierdza Kistowski (2002)², im większa jest ogólnikowość działań zapisanych w dokumencie, tym większy jest subiektywizm ich wpływu na środowisko i tym bardziej rzeczywisty wpływ może różnić się od teoretycznej oceny. Problem ten potęgowany jest przez możliwość wielokierunkowej interpretacji ustaleń dokumentów strategicznych.

Z drugiej strony dokument *Programu Rewitalizacji* uzupełniony jest także o konkretne przedsięwzięcia podstawowe mające za zadanie realizację ujętych w dokumencie celów szczegółowych.

2 INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Dostosowane były także do zawartości i stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu oraz jego miejsca w hierarchii, jaką zajmuje w stosunku do dokumentów lokalnych, wojewódzkich i krajowych. Dlatego też pierwszym etapem przy sporządzaniu *Prognozy* było określenie stopnia szczegółowości prowadzonych ocen, tak aby odpowiadały zawartości i stopniowi szczegółowości *Programu Rewitalizacji...*

Program Rewitalizacji... został podzielony na następujące poziomy: cel ogólny, cele szczegółowe oraz działania a także podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Najbardziej

---

²Kistowski M., Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze, „Człowiek i środowisko” 26 (3-4) 2002, s. 55-72.

szczegółowy poziom wskazują działania w ramach celów szczegółowych oraz konkretne przedsięwzięcia podstawowe. Dlatego też badane oddziaływanie skutków realizacji *Programu Rewitalizacji...* odniesiono właśnie do nich. Proponowane kierunki działań oraz podstawowe przedsięwzięcia poddano ocenie także pod kątem ujęcia kwestii ochrony środowiska.

Zasadniczej oceny wpływu działań i zadań zaproponowanych w *Programie Rewitalizacji...* dokonano metodą desk research, w ramach której poddano analizie ogólnodostępne źródła wiedzy dotyczące badanych zjawisk: raporty i badania realizowane przez instytucje rządowe, samorządowe lub inne wiarygodne jednostki organizacyjne, dokumenty o charakterze strategicznym i programowym na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Jedną z metodą analitycznych wykorzystywanych w opracowywaniu *Prognozy* była metoda macierzowa. Metoda polega na sporządzeniu macierzy, w których umieszcza się dwie grupy list elementów i określa się powiązanie pomiędzy każdym elementem jednej grupy i wszystkimi elementami drugiej grupy. Rodzaj i intensywność powiązania zależy od przyjętych rozwiązań.

W *Prognozie* zastosowano następujące rodzaje matryc: matrycę wpływu realizacji kierunków przedsięwzięć podstawowych *Programu Rewitalizacji...* na komponenty środowiska oraz matrycę wzajemnych powiązań celów polityk strategicznych szczebla międzynarodowego, krajowego i regionalnego z celami operacyjnymi *Programu*.

Przewidywane oddziaływanie na środowisko poszczególnych kierunków działań oceniono, według odpowiedniej wagi:

(+) – oddziaływanie pozytywne, podejmowane w ramach nich działania ukierunkowane są na poprawę stanu środowiska, jednocześnie realizacja przedsięwzięć nie ma potencjalnie negatywnego oddziaływania na środowisko;

(-) – oddziaływanie negatywne, podejmowane w ramach nich działania nie są ukierunkowane na poprawę stanu środowiska, jednocześnie realizacja przedsięwzięć może istotnie potencjalnie negatywnie oddziaływać na pewne komponenty środowiska;

(0) – oddziaływanie neutralne, w przypadku działań infrastrukturalnych w zależności od podjętych konkretnych inwestycji, mogą potencjalnie zmienić się w pozytywne albo negatywne, jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić.

Przy sporządzeniu matrycy wzajemnych powiązań celów polityk zastosowano następującą metodykę oceny:

- cele *Programu Rewitalizacji...* uznano za zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych, jeśli wystąpiły bezpośrednie i istotne powiązania zaplanowanych działań pomiędzy dokumentami (w tabeli zaprezentowano to jako znak „+”),
- cele *Programu Rewitalizacji...* uznano za niezbieżne z celami innych dokumentów strategicznych, jeśli wystąpiły bezpośrednie i istotne sprzeczności celów pomiędzy dokumentami (w tabeli zaprezentowano to jako znak „-”),
- cele *Programu Rewitalizacji...* uznano za częściowo zbieżne z celami innych dokumentów strategicznych (w tabeli zaprezentowano to jako znak „+/-”),
- brak istotnych powiązań zaprezentowano w tabeli jako puste pole.

Wykorzystanie metody macierzowej dla oceny wpływu realizacji celów strategicznych *Programu Rewitalizacji...* na komponenty środowiska wymagało oceny stanu środowiska dzisiaj i w przyszłości. W związku z tym do oceny tego stanu, wykorzystano metodę wnioskowania heurystycznego, polegającą na eksperckiej ocenie przebiegu dotychczasowych procesów w środowisku oraz potencjalnych zmian w wyniku realizacji działań w poszczególnych obszarach interwencji.

Metoda macierzowa wskazana jest w literaturze fachowej jako jeden z najskuteczniejszych sposobów oceny wpływu ustaleń dokumentu na poszczególne elementy środowiska³.

3 INFORMACJA O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI...

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2019 - 2023 opracowany jest w oparciu o art. 18 ust.2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. 2020 r. poz. 713) oraz zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z lipca 2016 r.

Wytyczne rewitalizacje definiują jako: kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno- funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrując interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji .

Treść Programu Rewitalizacji... ujęto w następujących rozdziałach:

WSTĘP

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY BIELSK PODLASKI

METODOLOGIA WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI

POGŁĘBIONA ANALIZA OBSZARU REWITALIZACJI

ZIDENTYFIKOWANE POTRZEBY

WIZJA I CELE PROGRAMU REWITALIZACJI

POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

KOMPLEMENTARNOŚĆ REWITALIZACJI

PRZEWIDYWANY HARMONOGRAM DZIAŁAŃ ORAZ SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

MONITORING LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

OCENA STOPNIA REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Cel ogólny Programu został sformułowany następująco:

---

³ Kistowski M., *Wybrane aspekty metodyczne...*, op. cit., s. 55-72.

Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.

W obrębie poszczególnych celów szczegółowych wyznaczono działania.

Cel szczegółowy 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej, w ramach którego wyznaczono 5 działań:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, poprzez działania na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej mieszkańców;
2. Wspieranie aktywności gospodarczej, w tym zmniejszenie poziomu bezrobocia- wzrost aktywizacji mieszkańców;
3. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji, poprzez przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym;
4. Wzmacnianie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji, zacieśnianie więzi, zwiększenie kontaktów między mieszkańcami, wzrost integracji międzypokoleniowej;
5. Promocja zdrowego stylu życia, wzrost świadomości ekologicznej, zwiększenie korzystania z kulturalno-rekreacyjnej strefy życia;

Cel strategiczny 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych w ramach którego wyznaczono 5 działań:

1. Poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznej poprzez poprawę stanu technicznego obiektów budowlanych publicznych i prywatnych, w tym zabytkowych;
2. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury drogowej i infrastruktury towarzyszącej;
3. Polepszenie stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza;
4. Poprawa stanu infrastruktury społecznej przyczyniająca się do włączenia społecznego;
5. Nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji;

Ponadto w dokumencie zawarto:

1. Listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami;
2. Charakterystykę uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących działania, opisane wyżej.

4 POWIĄZANIA PROJEKTU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY BIELSK PODLASKI NA LATA 2019-2023 Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Analizę spójności i powiązania *Programu Rewitalizacji...* z innymi dokumentami strategicznymi przeprowadzono w kontekście polityk i strategii wyższego lub tego samego rzędu. Tym samym przeanalizowano i oceniono cele ochrony środowiska ustanowione w dokumentach szczebla międzynarodowego, wspólnotowego, krajowego oraz wojewódzkiego, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Analiza zgodności *Programu Rewitalizacji...* z innymi dokumentami

strategicznymi dotyczą zasad ochrony środowiska, w tym przede wszystkim zgodności z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Analizie poddano następujące dokumenty strategiczne opracowane na szczeblu międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim i lokalnym: *Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. Ramowa Dyrektywa Wodna, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą, Pakiet klimatyczny – energetyczny, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022, Programem ochrony powietrza dla strefy podlaskiej, Strategią zrównoważonego rozwoju Gminy Bielsk Podlaski do 2020 roku, Programem Rozwoju Lokalnego Gminy Bielsk Podlaski na lata 2016-2020, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bielsk Podlaski, Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Bielsk Podlaski.*

Zgodność założeń *Programu Rewitalizacji...* z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania będą harmonizowały z kierunkami rozwoju ustalonymi na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Oznacza to że planowane działania nie będą przypadkowe oraz że przyczynią się do realizacji celów o charakterze globalnym i długoterminowym.

Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW)

Najważniejszym przesłaniem RDW jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń. Wprowadza ona zintegrowaną politykę wodną mającą na celu zapewnienie ludziom dostępu do czystej wody pitnej po rozsądnej cenie, która umożliwi rozwój gospodarczy i społeczny przy równoczesnym poszanowaniu potrzeb środowiska. Głównym celem RDW jest osiągnięcie stanu wszystkich części wód, poprzez określenie i wdrożenie koniecznych działań w ramach zintegrowanych programów działań w państwach członkowskich. Zgodnie z przepisami RDW planowanie gospodarowaniem wodami odbywa się w podziale na obszary dorzeczy. Na obszarze Polski wyznaczonych jest 10 obszarów dorzeczy: Wisły, Odry, Dniestru, Dunaju, Jałty, Łaby, Pregoty, Świeżej i Ucher. Teren gminy położony jest w obszarze dorzecza Wisły (dla których opracowano plany gospodarowania wodami).

Ponadto RDW: chroni wszystkie wody – rzeki, jeziora, wody przybrzeżne i wody podziemne; ustanawia system zarządzania zlewniowego, gdyż dla wody nie istnieją granice polityczne; wymaga przygranicznej współpracy sąsiadujących państw - zainteresowanych stron; zapewnia aktywny udział wszystkich zainteresowanych stron w działaniach na rzecz gospodarowania wodą; zapewnia redukcję oraz kontrolę zanieczyszczeń pochodzących ze wszystkich źródeł oraz równowagę wymogi ochrony środowiska z interesami ludzi.

W *Programie Rewitalizacji...* uwzględniono działania związane m.in. z modernizacją/ budową w tym także w zakresie gospodarki wodno –ściekowej: świetlic wiejskich, ośrodka kultury lokalnej w Proniewiczach, wiejskiego centrum kultury w Ploskach, budynku OSP w Kożynie, biblioteki wiejskiej w Ploskach oraz budową plaży wiejskiej wraz z pomostem w Ploskach. Wszystkie te działania niewątpliwie przyczynią się do ochrony środowiska wodnego (wód powierzchniowych i podziemnych). Zbieżność poszczególnych celów *Programu Rewitalizacji...* z celami RDW wykazano w tabeli nr 1.

Ponadto ochrona wód będzie realizowana pośrednio przez kierunek działania związany z kształtowaniem postaw obywatelskich w ramach celu szczegółowego nr 1.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) określa warunki stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk, jakie niosą za sobą zmiany klimatyczne. Przewidziano w nim także rozwiązania wykorzystujące pozytywny wpływ, jaki działania te mogą wywierać nie tylko na stan środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Działania adaptacyjne, podejmowane zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, będą dokonywane poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę oraz technologie. Niezwykle istotna jest również wiedza i informacja o konsekwencjach zmian klimatycznych, a także zmiany zachowań społecznych. W dokumencie uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030. Wykazały one, że największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak deszcze nawalne, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp. Zjawiska te będą występowały prawdopodobnie z coraz większą częstotliwością i natężeniem, obejmując coraz większe obszary kraju.

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Celami szczegółowymi są:

- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska. Przyjętym kierunkiem działań w tym obszarze jest dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu poprzez zapewnienie funkcjonowania w warunkach zarówno nadmiaru, jak i niedoboru wody. Planowane działania poprawią system gospodarki wodnej w Polsce, ułatwią dostęp do wody dobrej jakości, ograniczą negatywne skutki susz i powodzi.
- Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich, szczególnie wrażliwych na zmiany klimatu. Konieczne są zatem działania dotyczące ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych, jak i odnoszące się do produkcji rolniczej i rybackiej.
- Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. Wskazane jest prowadzenie właściwego monitoringu, ostrzegania, jak również reagowania, ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości aglomeracji miejskich. Niezbędna jest również koordynacja na poziomie krajowym, szczególnie w kontekście zarządzania kryzysowego, ratownictwa i ochrony ludności. Ponadto miejska polityka przestrzenna powinna uwzględniać zmiany klimatu (adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, mała retencja miejska oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście).
- Poszukiwanie i wdrażanie innowacji (organizacyjnych i technicznych) sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
- Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu (promowanie działań zwiększających wiedzę na temat ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu).

Działania służące ochronie klimatu zostały zapisane w celu szczegółowym nr 2 (działania: poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznej poprzez poprawę stanu technicznego obiektów budowlanych publicznych i prywatnych, w tym zabytkowych; polepszenie stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza) oraz pośrednio w celu szczegółowy nr 1 (działanie: promocja zdrowego stylu życia, wzrost świadomości ekologicznej, zwiększenie korzystania z kulturalno – rekreacyjnej strefy życia). W ramach przedsięwzięć uzupełniających gmina zamierza wymienić oświetlenie uliczne na bardziej ekologiczne typu LED.

Można więc uznać że założenia *Strategii* zostaną zrealizowane także za pomocą działań ujętych w *Programie Rewitalizacji*...

Pakiet klimatyczno – energetyczny

Pakiet klimatyczno-energetyczny nazywany jest pakietem „3x20%” został przyjęty przez Komisję Europejską 11 grudnia 2008 r. Główne rozwiązania w pakiecie przedstawiają się następująco:

- w przemyśle wytwórczym, w instalacjach objętych EU ETS, pozyskanie uprawnień do emisji CO₂ w drodze zakupu na aukcji będzie wprowadzana stopniowo; udział pozwoleń pozyskiwanych aukcyjnie wyniesie 20% (80% pozwoleń za darmo) w 2013 r., stopniowo będzie wzrastał do 70% w 2020 r., a od 2027 r. wszystkie uprawnienia będą odpłatne;
- od powyższej reguły wprowadzono szerokie odstępstwa dla sektorów przemysłu, w których prawdopodobne jest przenoszenie produkcji poza UE, do krajów, w których nie obowiązują tak daleko idące ograniczenia emisji (tzw. *carbon leakage*); producenci w tych gałęziach przemysłu będą mogli się ubiegać o 100% darmowych udziałów, na warunkach propozycji Komisji zaakceptowanych przez Parlament i Radę Europejską i w drodze międzynarodowych negocjacji;
- w sektorze energii elektrycznej nowa propozycja organizacji EU ETS wprowadza ogólną zasadę, że po 2013 r. wszystkie uprawnienia do emisji musiałyby być kupowane w drodze aukcji; od tej zasady przewidziano wyjątki dla nowych państw członkowskich, w tym Polski, które uzyskają 70% uprawnień bezpłatnie w 2013 r. (30% będą musiały kupować na aukcji); dopiero od roku 2020 wszystkie uprawnienia będą kupowane w drodze aukcji; nieodpłatna dystrybucja uprawnień obwarowana jest wymogiem modernizacji sektora wytwarzania energii elektrycznej w tych krajach,
- kraje, których PKB na mieszkańca jest niższy od unijnej średniej otrzymają dodatkową pulę uprawnień. 10% z łącznej sumy uprawnień do emisji zostanie rozdysponowanych wśród 19 krajów UE, obejmując Polskę; dodatkowe 2% z łącznej sumy uprawnień otrzyma 9 nowych państw członkowskich, a z tych 2% ponad ¼ (27%) przypadnie Polsce;
- zakłada się, że co najmniej 50% przychodów z dystrybucji uprawnień do emisji przeznaczonych będzie na przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i łagodzenie ich skutków poprzez dalsze obniżanie emisji gazów cieplarnianych, inwestycje w OZE, poprawę efektywności energetycznej, zapobieganie wylesianiu, inne nisko węglowe technologie w gospodarce, łącznie z budową potencjału i edukacją, transferem technologii oraz badaniami i rozwojem,
- kraje członkowskie mogą wypełniać limity swoich redukcji emisji poprzez realizację projektów w krajach trzecich w ramach Mechanizmu Czystego Rozwoju (CDM); w tej formie nie będzie można zrealizować więcej niż 3% swojej emisji z 2005 r.; pod określonymi warunkami niektóre kraje mogą dodatkowo o 1% zredukować emisje przez CDM.

Ponadto podtrzymują one cele ustalone dla krajów UE w roku 2007, a mianowicie:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych o 20% w 2020 r. w stosunku do emisji z roku 1990, a także 30% w przypadku zawarcia porozumienia międzynarodowego (w Kopenhadze, w grudniu 2009 r.);
- zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych do 20% w 2020 r. w bilansie energetycznym UE; odpowiednia Dyrektywa obejmie swym zakresem trzy sektory gospodarki: produkcję energii elektrycznej, ciepłownictwo oraz transport; sugeruje się, aby państwa członkowskie zapewniły 10% udział energii odnawialnej (biopaliwa) w sektorze transportu;
- podniesienie o 20% efektywność energetyczną do 2020 r.

Działania służące ochronie klimatu zostały zapisane w celu szczegółowym nr 2 (działania: poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznej poprzez poprawę stanu technicznego obiektów budowlanych publicznych i prywatnych, w tym zabytkowych; polepszenie stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza) oraz pośrednio w celu szczegółowy nr 1 (działanie: promocja zdrowego stylu życia,

wzrost świadomości ekologicznej, zwiększenie korzystania z kulturalno – rekreacyjnej strefy życia). W ramach przedsięwzięć uzupełniających gmina zamierza wymienić oświetlenie uliczne na bardziej ekologiczne typu LED.

Można więc uznać że założenia *Pakietu* zostaną zrealizowane także za pomocą działań ujętych w *Programie Rewitalizacji*....

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych V – aktualizacja 2017

Podstawowym instrumentem wdrażania postanowień dyrektywy 91/271/EWG jest *Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych*. Celem tego dokumentu jest, ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. Powyższy cel ma być osiągnięty przez realizację ujętych w nim inwestycji. *KPOŚK* jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków. Program ma za zadanie koordynowanie działań gmin i przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitarnej na ich terenach.

Obowiązek aktualizacji *KPOŚK* wynika z art. 43 ust. 4c Prawa wodnego, zgodnie z którym kolejne aktualizacje Programu są dokonywane co najmniej raz na 4 lata. Najważniejszą przesłanką do przeprowadzenia obecnej aktualizacji (2017) jest konieczności pilnego opracowania dokumentu, który umożliwi samorządom - które nie zdążyły zweryfikować obszarów swoich aglomeracji w ustawowym terminie do końca 2014 r., na ubieganie się o środki w ramach programów pomocowych realizowanych przez instytucje finansujące. Prawidłowe ustanawianie przebiegu granic aglomeracji, w tym wielkości RLM aglomeracji, ma kluczowy wpływ na właściwe ich wyposażeni w kanalizację i oczyszczalnie ścieków, a przez to zapewnienie spełnienia wymagań dyrektywy 91/271/EWG.

Zgodnie z ustaleniami i przyjętą metodyką opracowania *AKPOŚK 2017*, aglomeracje zostały podzielone na 3 priorytety:

Priorytet I Aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia zobowiązań akcesyjnych. Są to aglomeracje powyżej 100 000 RLM, które spełniają co najmniej 2 warunki zgodności z dyrektywą a po zrealizowaniu planowanych inwestycji, uzyskają lub utrzymają pełną zgodność z dyrektywą 91/271/EWG.

Priorytet II Aglomeracje, które do dnia 31 września 2016 r. spełniły warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantowały wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:

- 95% - aglomeracje o RLM < 100 000,
- 98% - aglomeracje o RLM ≥ 100 000.

Planują jednak dalsze prace zmierzające do utrzymania oraz poprawy jakości i stanu środowiska.

Priorytet III Aglomeracje, które przez realizację planowanych działań inwestycyjnych - po dniu 31 grudnia 2021 r., spełnią warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantują wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:

- 95% - aglomeracje o RLM < 100 000,
- 98% - aglomeracje o RLM ≥ 100 000.

Ponadto aglomeracje muszą spełniać następujące wymagania:

Wydajności oczyszczalni – dostosowanej do usuwania 100 % ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji,

Standardów oczyszczania ścieków przez oczyszczalnie - zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków, w tym podwyższone usuwaniem biogenów w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM,

Wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych – umożliwiającej spełnienie blisko 100 % poziomu obsługi.

W *Programie Rewitalizacji...* uwzględniono działania związane m.in. z modernizacją/ budową w tym także w zakresie gospodarki wodno –ściekowej: świetlic wiejskich, ośrodka kultury lokalnej w Proniewiczach, wiejskiego centrum kultury w Ploskach, budynku OSP w Koźynie, biblioteki wiejskiej w Ploskach oraz budową plaży wiejskiej wraz z pomostem w Ploskach. Wszystkie te działania niewątpliwie przyczynią się do ochrony środowiska wodnego (wód powierzchniowych i podziemnych). Zbieżność poszczególnych celów *Programu Rewitalizacji...* z celami RDW wykazano w tabeli nr 1.

Wszystkie te działania niewątpliwie przyczynią się do ochrony środowiska wodnego (wód powierzchniowych i podziemnych). Zbieżność poszczególnych celów *Programu rewitalizacji...* z celami KPOŚK wykazano w tabeli nr 1.

Ponadto istotnym elementem w kwestii ochrony wód jest realizacja kierunku: promocja zdrowego stylu życia, wzrost świadomości ekologicznej, zwiększenie korzystania z kulturalno – rekreacyjnej strefy życia w ramach celu strategicznego nr 1.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 (SRWP 2020)

Przyjęte w dokumencie SRWP 2020 cele horyzontalne, z jednej strony warunkują, z drugiej zaś, wspierają możliwość skutecznego osiągnięcia celów strategicznych. Przyjęte cele strategiczne zakładają równoległe prowadzenie działań na trzech kierunkach, tak aby zapewnić odpowiednio:

1. Konkurencyjną gospodarkę.
2. Powiązania krajowe i międzynarodowe.
3. Jakość życia.

Powyższe cele strategiczne dotyczą obszarów życia społeczno-gospodarczego regionu, w którym świadoma interwencja może zapewnić bieżącą poprawę sytuacji mieszkańców. Konieczna dbałość o utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest w układzie celów traktowana jako ważny czynnik zwiększający możliwość wzrostu konkurencyjnej gospodarki – szczególnie jej zielonych sektorów.

Działania i postępy w ramach jednego celu strategicznego wzmocniają możliwość osiągnięcia lepszych wyników w ramach pozostałych celów. Podstawą rozwoju regionu jest konkurencyjna gospodarka. To ona tworzy miejsca pracy i prowadzi do wzrostu zatrudnienia, wzrostu dochodów i dobrobytu.

Ponadto utrzymanie dobrej jakości środowiska uznano za kluczową determinantę wysokiej jakości życia mieszkańców regionu.

Zadania ujęte w *Programie Rewitalizacji...* – tj. cel szczegółowego nr 2 (Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych) wpłynie na realizację celu operacyjnego 1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych i 3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie określonego *SRWP*. Można więc uznać, że oba dokumenty są zbieżne w zakresie polityki służącej ochronie środowiska w regionie.

Szczególnie istotne w zakresie ochrony jakości środowiska będzie realizacja przedsięwzięć podstawowych związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury liniowej oraz likwidacji nielegalnych składowisk odpadów itp.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Cele zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego jak i jednostek samorządu terytorialnego nawiązują do celów określonych w „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju”, innych dokumentów rządowych oraz strategii i odnoszą się przede wszystkim do efektywnego wykorzystania stanu zagospodarowania, tworzenia warunków do poprawy jakości życia i zrównoważonego rozwoju oraz zwiększenia konkurencyjności województwa.

Zasady zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego jak i gmin uwzględniają prymat rozwoju jakościowego nad ilościowym, symbiozę środowiska zurbanizowanego i przyrodniczego oraz wielofunkcyjność struktur przestrzennych w zakresie: ochrony środowiska i korzystania z jego zasobów, ochrony i kształtowania środowiska kulturowego, rozwoju funkcji gospodarczych województwa, wykorzystania szans i możliwości w istniejącym zagospodarowaniu, kształtowania systemu osadniczego i rozmieszczenia infrastruktury społecznej, rozwoju infrastruktury transportowej, energetycznej, wodociągowej i gospodarki odpadami.

Ustalone w dokumentach kierunki zagospodarowania przestrzennego o charakterze prawnym, planistycznym, organizacyjnym i inwestycyjnym obejmują w szczególności: ochronę obszarów i obiektów środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenie i rozwój ponadlokalnej infrastruktury technicznej, zagadnienia obronne i ochronne oraz zagospodarowanie obszarów funkcjonalnych i problemowych.

Zadania określone w *Programie Rewitalizacji...* są zbieżne z celami wyżej omawianych dokumentów. W dokumencie zapisano bowiem działania, które mają zapewnić powszechny dostęp do infrastruktury liniowej (obszary interwencji: ochrona klimatu i jakość powietrza, zagrożenia hałasem, gospodarka wodno- ściekowa) czy rewitalizację obszarów zdegradowanych i obiektów zabytkowych (obszar interwencji: zasoby geologiczne, gleby). Wszystkie podjęte działania mają zapewnić ochronę środowiska naturalnego i przyczynić się do zachowania jego wysokich walorów.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022

Plan gospodarki odpadami dla województwa podlaskiego wyznacza 14 głównych celów:

1. Zmniejszenie ilości powstających odpadów:
  - a) ograniczenie marnotrawienia żywności,
  - b) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia.
2. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji.
3. Planowanie systemów zagospodarowania odpadów w regionach zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.
4. Zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi.
5. Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).
6. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
7. Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.

8. Zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie.
9. Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych.
10. Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia.
11. Ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.
12. Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi.
13. Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12).
14. Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o ciepłe spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.

Realizowane będą one w oparciu o szereg wskazanych w dokumencie inwestycji.

Cele ujęte w *Programie Rewitalizacji...* nie wiążą się bezpośrednio z celami przetoczonymi wyżej, jednakże proponowane w dokumencie przedsięwzięcia uzupełniające jak np. likwidacja azbestowego pokrycia budynków mieszkalnych oraz gospodarstw czy likwidacja nielegalnych wysypisk odpadów pozwolą je zrealizować. Ponadto w dokumencie wyznaczono kierunek działań związany z promocją zdrowego stylu życia, wzrost świadomości ekologicznej, zwiększenie korzystania z kulturalno – rekreacyjnej strefy życia w ramach, których można prowadzić też edukacje w zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej (POP).

Program ochrony powietrza jest dokumentem który wskazuje istotne powody (źródła) występowania przekroczeń zanieczyszczeń powietrza bezno(a)piranem, pyłem PM10 i 2,5 oraz określa skutki i możliwe do realizacji działania, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomu zanieczyszczeń co najmniej do poziomu dopuszczalnego.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia programu ochrony powietrza jest obniżenie nadmiernych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu a przez to poprawę warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie.

Realizacja zadań wynikających z programu ochrony powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w strefie podlaskiej do poziomu docelowego i utrzymanie go na takim poziomie lub poniżej.

Program określa działania w następującym zakresie:

1. Ograniczenia emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technicznej);
2. Ograniczenia emisji liniowej (komunikacyjnej);
3. Ograniczenia emisji ze źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliwa;
4. Ograniczenia emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne;
5. Edukacji ekologicznej i reklamy;
6. Planowania przestrzennego;

W *Programie Rewitalizacji...* w ramach celu szczegółowego nr 2 przewidziano m.in. rozwój i poprawę infrastruktury linowej, ponadto w ramach przedsięwzięć podstawowych gmina zamierza rozbudować i zmodernizować sieć dróg gminnych a w ramach przedsięwzięć uzupełniających wymienić oświetlenie LED. Pozwoli to nie tylko na poprawę parametrów jakości powietrza w mieście ale także przyczyni się do realizacji celów ujętych w programie ochrony powietrza.

Należy więc uznać że oba dokumenty są ze sobą zbieżne i realizacja *Programu Rewitalizacji...* wpłynie także na realizację celów ujętych w POP.

Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Bielsk Podlaski do 2020 roku

Strategia zrównoważonego rozwoju gminy, jako dokument strategiczny wskazuje ogólne, pożądane dla rozwoju gminy cele. Planowana rewitalizacja wpisuje się w 100 % w zapisane w Strategii cele strategiczne, których misją jest Zasobna i bezpieczna Gmina, dynamicznie rozwijająca się w oparciu o racjonalnie i efektywnie wykorzystywane lokalne zasoby w celu zapewnienia wielofunkcyjnego rozwoju obszaru, zapewniająca wysoki standard życia mieszkańców oraz pozytywny klimat dla rozwoju przedsiębiorczości. Przebieg oraz wdrożenie przyjętej misji nastąpi poprzez realizację trzech, równorzędnych i wzajemnie powiązanych ze sobą celów strategicznych rozwoju Gminy Bielsk Podlaski:

- Cel strategiczny A: *Rozwój bazy ekonomicznej gminy, opartej na rolnictwie i rozwijającej się w jego otoczeniu przedsiębiorczości dla wzrostu dochodów ludności i budżetu gminy, w którego działania wpisują się min. poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zdynamizowanie procesu zwiększenia powierzchni gospodarstw rolnych, rozwój infrastruktury obsługi ruchu tranzytowego i transgranicznego, wyznaczenie i urządzenie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych oraz pól biwakowych.*
- Cel strategiczny B: *Rozwój infrastruktury technicznej dla poprawy warunków życia mieszkańców oraz wzrostu konkurencyjności lokalnych podmiotów gospodarczych, do którego zostały włączone takie działania jak: modernizacja dróg gminnych, modernizacja dróg dojazdowych do pól, budowa zagrodowych oczyszczalni ścieków gdzie nie jest przewidziana budowa kanalizacji sanitarnej, gminny system gospodarki odpadami.*
- Cel strategiczny C: *Zapewnienie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju gminy poprzez wzrost kapitału społecznego oraz doskonalenie metod zarządzania gospodarką lokalną, w którym zostały określone takie działania jak: program lokalnego rynku pracy, rozbudowa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, pozyskanie funduszy pomocowych, budżet zadaniowy, opieka, konserwacja i utrzymanie pomników przyrody i zabytków, zagospodarowanie obiektów nieużytkowanych na terenie Gminy.*

Cele działań rewitalizacyjnych zapisanych w LPR w dużym stopniu wpisują się zatem w cele działań zarysowanych w Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Bielsk Podlaski.

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Bielsk Podlaski na lata 2016 - 2020

Program Rozwoju Lokalnego Gminy Bielsk Podlaski... to zestaw zatwierdzonych do podjęcia działań, zarówno w określonym czasie jak i terminie. Zmierzają one do długotrwałego oraz zrównoważonego rozwoju Gminy Bielsk Podlaski. Wynikiem rozwoju lokalnego jest równoczesna działalność na tym

samym terenie różnych podmiotów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw oraz obywateli, a działania te powinny się wzajemnie uzupełniać w celu wzrostu gospodarczego, cywilizacyjnego oraz kulturowego. Misja Gminy Bielsk Podlaski brzmi: „Zasobna i bezpieczna Gmina, dynamicznie rozwijająca się w oparciu o racjonalnie i efektywnie wykorzystywane lokalne zasoby w celu zapewnienia wielofunkcyjnego rozwoju obszaru, zapewniająca wysoki standard życia mieszkańców, pozytywny klimat dla rozwoju przedsiębiorczości oraz ochronę środowiska.” Wdrożenie przyjętej wizji misji nastąpi poprzez realizację trzech, równorzędnych i wzajemnie powiązanych ze sobą celów strategicznych rozwoju Gminy Bielsk Podlaski:

1. Rozwój bazy ekonomicznej Gminy, opartej na rolnictwie i rozwijającej się w jego otoczeniu przedsiębiorczości dla wzrostu dochodów ludności i budżetu gminy.
2. Rozwój infrastruktury technicznej dla poprawy warunków życia mieszkańców oraz wzrostu konkurencyjności lokalnych podmiotów gospodarczych.
3. Zapewnienie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju Gminy poprzez wzrost kapitału społecznego oraz doskonalenie metod zarządzania gospodarką lokalną.

Kierunki działań określone w tym dokumencie wskazują na potrzebę rozwoju gminy, w celu poprawy życia mieszkańców. Działania zaplanowano w 3 sferach, a *Program Rewitalizacji...* będzie komplementarny do nich i będzie miał na celu realizację wyznaczonych celów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bielsk Podlaski

Najważniejszym dokumentem planistycznym w gminie wyznaczającym kierunki rozwoju przestrzennego gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Podstawowym celem rozwoju gminy określonym w *Studium...* jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Studium wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. W wyniku analizy uwarunkowań rozwoju gminy studium zakłada następujące kierunki rozwoju: utrzymanie dominującej funkcji rolniczej, rozwój funkcji mieszkaniowej, zagrodowej i jednorodzinnej z dopuszczeniem funkcji usługowej, zwiększenie areалу lasów, rozwój infrastruktury technicznej, budowa urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.

Cele działań rewitalizacyjnych zapisanych w LPR w dużym stopniu wpisują się zatem w kierunki rozwoju uwzględnione w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Bielsk Podlaski

Dokument został opracowany na potrzeby sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zrównoważony rozwój i ochrona środowiska to jedna z podstawowych zasad, które powinny być przestrzegane przy zagospodarowaniu gminy. Zasady te powinny być realizowane m.in. poprzez:

- zapewnienie warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska,
- zachowanie prawidłowych proporcji przy przeznaczeniu terenów na poszczególne cele oraz przez określeniu zadań związanych z ich zagospodarowaniem, pozwalające na zachowanie lub przywrócenie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia.

W dokumencie przeprowadzono ocenę przyrodniczych predyspozycji obszaru gminy do rozwoju poszczególnych funkcji na podstawie analizy i bonitacji elementów składowych środowiska przyrodniczego. Za kryterium nadrzędne w tej ocenie przyjęto ochronę całokształtu walorów przyrodniczych terenu gminy polegającą na racjonalnym gospodarowaniu zasobami przyrody dostosowanymi do potencjalnych możliwości i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego. Mając na względzie powyższą zasadę określono przydatność funkcjonalno- przestrzenną poszczególnych obszarów na tle ich waloryzacji przyrodniczej.

Wskazano m.in.:

- A. Tereny predysponowane do pełnienia funkcji przyrodniczych (tereny położone w obrębie obszarów Natura 2000, cmentarze, parki, lasy, doliny, izolowane tereny leśne);
- B. Tereny predysponowane do pełnienia funkcji gospodarczych z ograniczeniami w sposobie użytkowania terenu (tereny położone wewnątrz lub bezpośrednim sąsiedztwie głównych systemów przyrodniczych gminy, wyłączono z nich tereny gminy na których występują gleby o wysokiej przydatności rolniczej III i IV klasa gruntów rolnych i użytków zielonych)
- C. Tereny przeznaczone do pełnienia funkcji bez większych ograniczeń (pozostałe tereny nie ujęte w pkt A i C)

Cele szczegółowe (w szczególności nr 2) określone w *Programie rewitalizacji...* oraz przedsięwzięcia podstawowe i uzupełniające nie naruszają ładu przestrzennego określonego w powyższym dokumencie są także spójne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na potrzeby którego został stworzony niniejszy dokument.

Tabela 1. Powiązania *Programu* z innymi dokumentami

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH		Cel ogólny: Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	
		Cel szczegółowy 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych
Ramowa Dyrektywa Wodna			
1	Zapobieganie dalszemu pogorszeniu oraz ochrona i poprawa stanu ekosystemów wodnych w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych.		+/-
2	Promocja zrównoważonego korzystania z wód oparta na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych.		+/-
3	Dążenie do zwiększenia ochrony i poprawy stanu środowiska wodnego między innymi poprzez szczególne środki dla stopniowej redukcji zrzutów, emisji i strat substancji priorytetowych oraz zaprzestania lub stopniowego wyeliminowania zrzutów, emisji i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych.		+/-
4	Zapewnienie stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.		+/-
5	Zmniejszenie skutków powodzi i susz.		+/-
6	Zapewnienie odpowiedniego zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, która jest niezbędna dla zrównoważonego i sprawiedliwego korzystania z wód.		+/-
7	Znaczna redukcja zanieczyszczeń wód podziemnych.		
8	Ochrona wód terytorialnych i morskich.		
9	Ochrona i zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska morskiego.		
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywa do roku 2030			
1	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska. Przyjętym kierunkiem działań w tym obszarze jest dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu poprzez zapewnienie funkcjonowania w warunkach zarówno nadmiaru, jak i niedoboru wody. Planowane działania poprawią system gospodarki wodnej w Polsce, ułatwią dostęp do wody dobrej jakości, ograniczą negatywne skutki susz i powodzi.		+/-
2	Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich, szczególnie		+/-

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH		Cel ogólny: Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	
		Cel szczegółowy 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych
	wrażliwych na zmiany klimatu. Konieczne są zatem działania dotyczące ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych, jak i odnoszące się do produkcji rolniczej i rybackiej.		
3	Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.		
4	Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. Wskazane jest prowadzenie właściwego monitoringu, ostrzegania, jak również reagowania, ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości aglomeracji miejskich. Niezbędna jest również koordynacja na poziomie krajowym, szczególnie w kontekście zarządzania kryzysowego, ratownictwa i ochrony ludności. Ponadto miejska polityka przestrzenna powinna uwzględniać zmiany klimatu (adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych do zwiększonych opadów nawalnych, mała retencja miejska oraz zwiększenie obszarów terenów zieleni i wodnych w mieście).		+/-
5	Poszukiwanie i wdrażanie innowacji (organizacyjnych i technicznych) sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.	+/-	
6	Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu (promowanie działań zwiększających wiedzę na temat ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu).	+	+
Pakiet klimatyczno - energetyczny			
1	Redukcja gazów cieplarnianych o 20%		+
2	Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych o 20%		
3	Podniesienie o 20% efektywności energetycznej		+
Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych			
Pr.1.	Aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia zobowiązań akcesyjnych. Są to aglomeracje powyżej 100 000 RLM, które spełniają co najmniej 2 warunki zgodności z dyrektywą a po zrealizowaniu planowanych inwestycji, uzyskają lub utrzymają pełną zgodność z dyrektywą 91/271/EWG.		
Pr.2	Aglomeracje, które do dnia 31 września 2016 r. spełniły warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantowały		

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH		Cel ogólny: Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	
		Cel szczegółowy 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych
	wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie: <ul style="list-style-type: none"> • 95% - aglomeracje o RLM < 100 000, • 98% - aglomeracje o RLM ≥ 100 000. Planują jednak dalsze prace zmierzające do utrzymania oraz poprawy jakości i stanu środowiska.		
Pr.3	Aglomeracje, które przez realizację planowanych działań inwestycyjnych - po dniu 31 grudnia 2021 r., spełnią warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantują wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie: <ul style="list-style-type: none"> • 95% - aglomeracje o RLM < 100 000, • 98% - aglomeracje o RLM ≥ 100 000. 		+/-
Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego			
1	Konkurencyjną gospodarkę.	+/-	+/-
2	Powiązania krajowe i międzynarodowe.		
3	Jakość życia.	+	+
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego			
1	Kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych, nawiązujących do europejskiego systemu gospodarki przestrzennej, służących integracji europejskiej oraz wzmocnieniu spójności i konkurencyjności województwa.		
2	Kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, tworzących warunki wzrostu, efektywności gospodarowania bez barier i ograniczeń, w tym: restrukturyzacji bazy ekonomicznej województwa, jej dywersyfikacji oraz racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych.	+/-	+/-
3	Kształtowanie struktur przestrzennych osadnictwa, stwarzających warunki rozwoju regionalnej infrastruktury społecznej, zwłaszcza w ośrodkach o znaczeniu krajowym i regionalnym.		
4	Kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki ekorozwoju z aktywną ochroną, wzbogacaniem i racjonalnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego.		+
5	Kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę		+/-

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH		Cel ogólny: Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	
		Cel szczegółowy 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych
	zróżnicowanego etnicznie krajobrazu kulturowego i obiektów zabytkowych		
6	Tworzenie warunków przestrzennych do współpracy transgranicznej z Litwą, Białorusią i województwami sąsiadującymi.		
7	Kształtowanie struktur przestrzennych o walorach obronnych.		+/-
Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022			
1	Zmniejszenie ilości powstających odpadów		+/-
2	Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji.		+/-
3	Planowanie systemów zagospodarowania odpadów w regionach zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.		+/-
4	Zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi.		+/-
5	Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).		+/-
6	Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.		+/-
7	Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.		+/-
8	Zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie.		+/-
9	Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych.		+/-
10	Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia.		+/-
11	Ograniczenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.		+/-
12	Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi.		+/-

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH		Cel ogólny: Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	
		Cel szczegółowy 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych
13	Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12).		+/-
14	Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o ciepłe spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.		+/-
Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej			
1	Ograniczenia emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technicznej)		+/-
2	Ograniczenia emisji liniowej (komunikacyjnej)		+/-
3	Ograniczenia emisji ze źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliwa		+/-
4	Ograniczenia emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne		
5	Edukacji ekologicznej i reklamy	+/-	+/-
6	Planowania przestrzennego		+/-
Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Bielsk Podlaski do 2020 roku			
A	Rozwój bazy ekonomicznej gminy, opartej na rolnictwie i rozwijającej się w jego otoczeniu przedsiębiorczości dla wzrostu dochodów ludności i budżetu gminy,	+	
B	Rozwój infrastruktury technicznej dla poprawy warunków życia mieszkańców oraz wzrostu konkurencyjności lokalnych podmiotów gospodarczych,		+
C	Zapewnienie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju gminy poprzez wzrost kapitału społecznego oraz doskonalenie metod zarządzania gospodarką lokalną,	+	+
Program Rozwoju Lokalnego Gminy Bielsk Podlaski na lata 2016 - 2020			
1	Rozwój bazy ekonomicznej gminy, opartej na rolnictwie i rozwijającej się w jego otoczeniu przedsiębiorczości dla wzrostu dochodów ludności i budżetu gminy.	+/-	

CELE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH		Cel ogólny: Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	
		Cel szczegółowy 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych
2	Rozwój infrastruktury technicznej dla poprawy warunków życia mieszkańców oraz wzrostu konkurencyjności lokalnych podmiotów gospodarczych.		+
3	Zapewnienie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju gminy poprzez wzrost kapitału społecznego oraz doskonalenie metod zarządzania gospodarką lokalną.	+	
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego			
1	Rozwój bazy ekonomicznej gminy opartej na rolnictwie i rozwijającej się w jego otoczeniu przedsiębiorczości dla wzrostu dochodów ludności i budżetu gminy;	+/-	
2	Rozwój infrastruktury technicznej dla poprawy warunków życia mieszkańców oraz wzrostu konkurencyjności lokalnych podmiotów gospodarczych.		+
3	Racjonalne zagospodarowanie terenów zabudowanych, tworzenie we wsiach sołectkich miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców.	+	
Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Bielsk Podlaski			
1	zapewnienie warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska,		+
2	zachowanie prawidłowych proporcji przy przeznaczeniu terenów na poszczególne cele oraz przez określenie zadań związanych z ich zagospodarowaniem, pozwalające na zachowanie lub przywrócenie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia.	+/-	

Źródło: opracowanie własne.

5 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

5.1 POŁOŻENIE I KLIMAT GMINY BIELSK PODLASKI

Gmina Bielsk Podlaski położona jest w północno-wschodniej części Polski, w południowej części województwa podlaskiego. Zajmuje obszar 429,94 km², co stanowi 31% powierzchni powiatu bielskiego (1 miejsce w powiecie na 8 gmin) oraz 2,13% powierzchni województwa. Graniczy z dwoma powiatami: od północy z białostockim (gm. Zabłudów, Juchnowiec Kościelny, od wschodu z hajnowskim (gm. Czyże i gm. Narew), od południa z gm. Orla i gm. Boćki oraz od zachodu z gm. Brańsk i gm. Wyszki.

Geograficznie gmina obejmuje Równię Bielską, Dolinę Górnej Narwi oraz Puszcze Białowieską. Gmina położona jest na styku kultury białoruskiej, polskiej i ukraińskiej.

Rysunek 1. Gmina Bielsk Podlaski – położenie i podział administracyjny

Źródło: www.gminy.pl

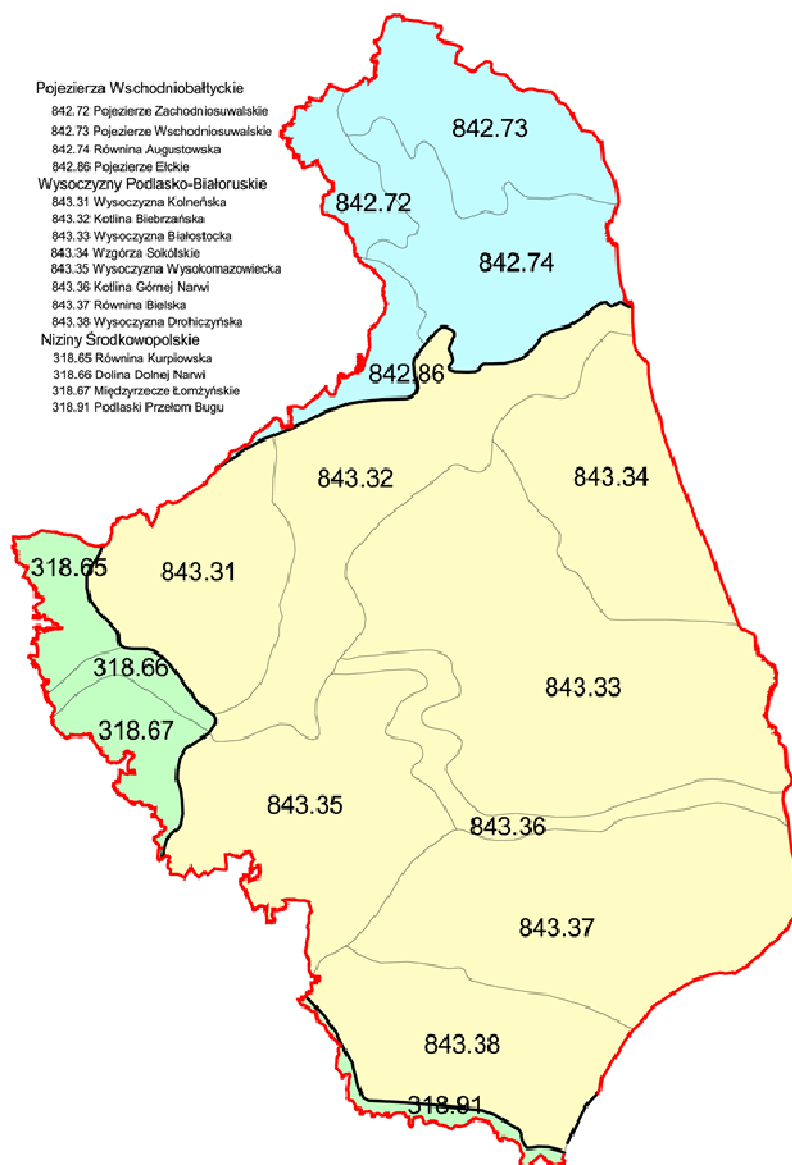
Teren gminy znajduje się pod wpływem klimatu umiarkowanego przejściowego z zaznaczającymi się wpływami kontynentalnymi. Położony jest w regionie podlaskim – (obejmujący centralną i południową część województwa podlaskiego) o najbardziej zaznaczonych cechach kontynentalizmu termicznego i dużym zróżnicowaniu opadowym. Wzdłuż południowej granicy regionu klimatycznego stopniowo ustępują cechy kontynentalne klimatu na korzyść warunków oceanicznych. Temperatura powietrza z wielolecia (1971 – 2000) wynosiła: 6,3°C, w okresie 1991 – 2000: 6,8°C. Województwo podlaskie leży w chłodnym regionie Polski. Najchłodniejszym miesiącem jest przeważnie styczeń, a najcieplejszym lipiec. Północna i środkowa część województwa charakteryzuje się największą w Polsce (poza terenami górskimi) liczbą dni pogody przymrozkowej bardzo zimnej ($t_{max} > 0$ i $t_{min} < -5^{\circ}C$). W skali roku przeważa typ pogody cieplej ($5^{\circ}C < t_{sr} \text{ doby} < 15^{\circ}C$), który utrzymuje się ponad 4 miesiące. Pogoda bardzo ciepła średnio trwa 70 – 85 dni i utrzymuje się dłużej na południu województwa. Raz na dwa lub trzy lata występuje gorący typ pogody ($t_{sr} \text{ doby} > 25^{\circ}C$). Zmienność temperatur w okresie 1971 – 2005 wyniosła od – 30,6 do 35,2°C w Suwałkach i od – 35,4 do 35,5°C w Białymstoku. Średnia roczna prędkość wiatru na terenie województwa (1971 – 2000) wahała się od 2,6 m/s do 3,7 m/s. Wielkość średniej opadów atmosferycznych z wielolecia 1971 – 2000 wyniosła

591 mm, w okresie 1991-2000 zmalała do 575 mm. Ustępcznienie w 2005 roku wyniosło 1810 – 1836 h, a średnie zachmurzenie od 4,9 do 5,1 oktantów (w skali min – max od 0 do 8)⁴.

5.2 KRAJOBRAZ, RZEŻBA TERENU I BUDOWA GEOLOGICZNA

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski według J. Kondrackiego, gmina położona jest w obrębie prowincji Niżu Wschodniobałtycko-Białoruskiego, podprowincji Wysoczyzny Podlasko-Białoruskiej, makroregionu Niziny Północno-Podlaskiej, mezoregionu Równina Bielska⁵.

Rycina 2. Mezoregiony na terenie województwa podlaskiego wg J. Kondrackiego

Źródło: Prognoza SRWP 2020.

Przeważająca część Gminy Bielsk Podlaski położona jest w obrębie Równiny Bielskiej. Główne występujące tu jednostki morfologiczne to:

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bielsk Podlaski, 2017.

⁵ Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa, 2011.

- wysoczyzna morenowa falista;
- równiny wodnolodowcowe i sandrowe;
- równiny zastoiskowe;
- na niewielkiej powierzchni wysoczyzna morenowa płaska;
- doliny głównych cieków powierzchniowych.

Jednostki te urozmaicone są licznie występującymi drobnymi formami morfologicznymi takimi jak:

- wzgórze morenowe;
- kemy;
- wzgórze akumulacji szczelinowej;
- wydmy;
- zagłębienie bezodpływowe i przepływowe;
- dolinki erozyjno-denudacyjne.

Równina Bielska to lekko falisty obszar moreny dennej, miejscami jest silnie zdenudowany – można ją wtedy określić jako płaską. Wysokości na wysoczyźnie wahają się od nieco poniżej 135 m n.p.m. (część północna) do około 167 m n.p.m. (część południowa i wschodnia). Na północ od Bielska Podlaskiego znajduje się rozległa, płaska równina zastoiskowa urozmaicona licznymi, niewielkimi (8 – 12 m wysokości względnej), lecz wyraźnie zaznaczającymi się w morfologii kemami. Na południe od tej strefy występuje pas wzgórz czołowomorenowych (okolice Augustowa, Stryk, Kolonii Brześcianka), zaznaczających maksymalny zasięg lądolodu stadiału środkowego zlodowacenia Warty. Wysokości względne tych wzgórz wynoszą 10 – 20 m. W pasie moren czołowych, w rejonie wsi Hołody zaznacza się podłużna, wąska forma powstała w wyniku akumulacji szczelinowej. Prawie płaski grzbiet wzniesienia osiąga wysokość około 150 m n.p.m., lecz jej forma już silnie zdenudowana, gdyż wysokości względne osiągają w tym rejonie około 3 m. W kierunku południowym rozciąga się rozległa wysoczyzna morenowa falista, uformowana podczas stadiału dolnego zlodowacenia Warty. Na jej powierzchni licznie występują głązy narzutowe. Pod względem petrograficznym są to głównie granity ale można również spotkać gnejsy, rapakiwi oraz kwarcyty. Przy południowej granicy gminy w rejonie wsi Dubiażyn występują trzy wzniesienia kemowe, które wiekowo są starsze od tych z okolic Bielska Podlaskiego i wsi Nałogi. Ich wiek datowany jest na stadiał dolny zlodowacenia Warty. Wysokości względne tych form morfologicznych wahają się od 15 do 20 m, występują w okolicy dawnego zagłębienia wytopiskowego, stanowiącego dzisiaj fragment doliny Białej. Wymiary kemów z okolic Dubiażyna są zdecydowanie większe od wcześniej opisanych form, osiągają 1 km średnicy. Dużą formą pochodzenia wodnolodowcowego jest plateau kemowe znajdujące się w rejonie wsi Zubowo. Długość tego wzniesienia przekracza 4 km, szerokość 1 – 1,5 km, a wysokość względna osiąga 11m. Wzniesienie oznacza się mało urozmaiconą powierzchnią. Od północnego-wschodu otacza go wysoczyzna morenowa, od południowego-zachodu stoki wzniesienia obniżają łagodnie ku równinie wodnolodowcowej. W rzeźbie terenu całej gminy, szczególnie w jej centralnej części występują liczne niecki wytopiskowe. Są one zróżnicowane zarówno jeśli chodzi o wielkość jak i o kształt. Zagłębienia odznaczają się niewielkimi zakłębieniami oraz płaskimi podmokłymi dnami. Głębokość zagłębień nie przekracza 10 m, w części z nich rozwinęły się torfy. Północną część Gminy Bielsk Podlaski obejmuje dolina Narwii. Jej dno odpowiada tarasowi zalewowemu i łączy się z dnami dolin dopływów tej rzeki. Taras zalewowy ma zróżnicowaną szerokość wahającą się od kilkuset metrów do ponad 1,5 km. Leży ona na wysokości 0,5 – 3,0 m nad poziomem rzeki, a jego wysokość względna zwiększa się wraz z biegiem rzeki. Wysokość bezwzględna powierzchni tarasu kształtuje się w granicach 121 m n.p.m. do prawie 127 m n.p.m. Taras jest wykształcony symetrycznie i po obu stronach koryta ma prawie taką samą szerokość. Na jego powierzchni występują liczne starorzecza, tworzące miejscami gęstą sieć wąskich zagłębień o długości 100 – 200 m. Dna dolin pozostałych

głównych cieków przepływających przez gminę mają na ogół przebieg zbliżony do kierunku S – N. Charakteryzują się bardzo zróżnicowaną szerokością od kilkudziesięciu do prawie 1000 m. Bardzo często są zatorfione, ich zasięgi często pokrywają się z zasięgiem dolin wód roztopowych. Wzdłuż Narwi, prawego brzegu doliny Orlanki oraz w zachodniej części gminy duże powierzchnie zajmują równiny wodnolodowcowe. Leżą one przeważnie 6 – 8 m poniżej otaczających je obszarów wysoczyznowych. Rozmieszczenie osadów wodnolodowcowych wskazuje na pierwotny przebieg dolin wód roztopowych schyłku zlodowacenia Warty. W pobliżu dolin, w strefach akumulacji piasków i żwirów jak również na skłonach wysoczyzny morenowej utworzyły się formy pochodzenia eolicznego. Są to nieregularne równiny piasków przewianych, na których uformowały się miejscami niewielkie wydmy o wysokościach względnych do 3 m. W obrębie niecek wytopiskowych rozwinęły się równiny torfowe. Torfowisko znajdujące się na południe od wsi Ploski, zajmujące powierzchnię około 2,5 km², było eksploatowane przez miejscową ludność na materiał opałowy. Rzeźba terenu całej gminy jest stosunkowo mało przekształcona antropogenicznie. Można wymienić w tym kontekście grodzisko z okolic wsi Haćki. Zostało ono usytuowane na pagórku kemowym, który sztucznie nadbudowano. Inne formy antropogeniczne to wyrobiska po piaskach i żwirach, liczne w północnej części gminy oraz w rejonie wsi Augustowo, gdzie zlokalizowane było wysypisko odpadów komunalnych. W krajobrazie zaznaczają się również liniowe formy antropogeniczne: nasypy i wykopy drogowe oraz kolejowe, w szczególności linia kolejowa Czeremcha – Białystok, a także niefunkcjonująca już linia kolejowa Bielsk Podlaski - Hajnówka⁶.

5.3 GLEBY

Typy gleb i ich wartość użytkowa są bardzo ściśle związane z rodzajem podłoża z którego zostały utworzone oraz panującymi stosunkami wodnymi. Gmina Bielsk Podlaski wchodzi w skład Bielsko-Drohickiego regionu glebowo-rolniczego. W strukturze użytkowania gruntów wyraźnie dominują grunty orne – ok. 43,87%, sady zajmują jedynie 0,16%.

Gleby tego regionu wykazują niewielkie zróżnicowanie przestrzenne. Ponad 60% gleb zostało wykształconych z glin. W okolicach Bielska Podlaskiego występują również w dużych kompleksach gleby pyłowe najczęściej podścielone gliną. Pod względem typologicznym dominują tu gleby opadowo-glejowe z dużym udziałem brunatnych i czarnych ziem. Grunty kl.IIIa, IIIb, IVa, IVb zajmują około 66,4% ogólnej pow. gruntów ornych. Zwarte kompleksy najlepszych gleb występują w okolicy wsi: Widowo, Parcewo, Augustowo, Skrzypki Duże, Rajsk, Pasynki i Zubowo. W północnej, nadnarwiańskiej części gminy w okolicach wsi Plutycze, Chraboły, Ploski występują nieco gorsze, bardziej zróżnicowane warunki glebowe. Rejon Gminy Bielsk Podlaski należy do jednych z najlepszych w województwie pod względem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Z uwagi na bardzo dobre warunki glebowe, gmina ma duże możliwości produkcyjne. Koncentracja użytków zielonych na terenie Gminy Bielsk Podlaski występuje w dolinie rzeki Narwi i jej dopływów (rz. Biała, Orlanka, Łoknica), a w szczególności w okolicach wsi Stupniki, Kożyno, Treszczotki, Chraboły, Rzepniewo, Sobótka, Lewki i na północ od wsi Ploski w dolinie rzeki Narwi. Na terenie całej gminy dominują użytki zielone średnie. Gleby kompleksu pszennego bardzo dobrego na terenie Gminy Bielsk Podlaski nie występują. Najlepsze gleby w gminie zaliczane są do kompleksu pszennego dobrego są to przede wszystkim czarne ziemie zdegradowane i gleby szare, gleby brunatne właściwe, wyługowane i kwaśne, miejscami bielcowe⁷.

---

⁶ Ibidem.

⁷ Prognoza oddziaływania na środowisko dla potrzeb projektu zmiany studium uwarunkowań..., op. cit.

5.4 ZASOBY NATURALNE

Według Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce (Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy) na terenie gminy występuje trzynaście złóż kruszywa naturalnego, z których dziewięć jest eksploatowanych: „Augustowo”, Nr złoża: KN13929, „Augustowo II”, Nr złoża: KN14791, „Augustowo III”, Nr złoża: KN15072 – rozpoznane szczegółowo, „Augustowo IV”, Nr złoża: KN15329, „Augustowo V”, Nr złoża: KN15493 – rozpoznane szczegółowo, „Deniski I”, Nr złoża: KN2600 – eksploatacja zaniechana, „Dubiażyn”, Nr złoża: KN2605 – rozpoznane szczegółowo, eksploatacja zaniechana, „Dubiażyn II”, Nr złoża: KN9986, „Dubiażyn III”, Nr złoża: KN14274, „Dubiażyn IV”, Nr złoża: KN15997, „Ploski”, Nr złoża: KN14949, „Rzepniewo”, Nr złoża: KN12117, „Rzepniewo II”, Nr złoża: KN13933.

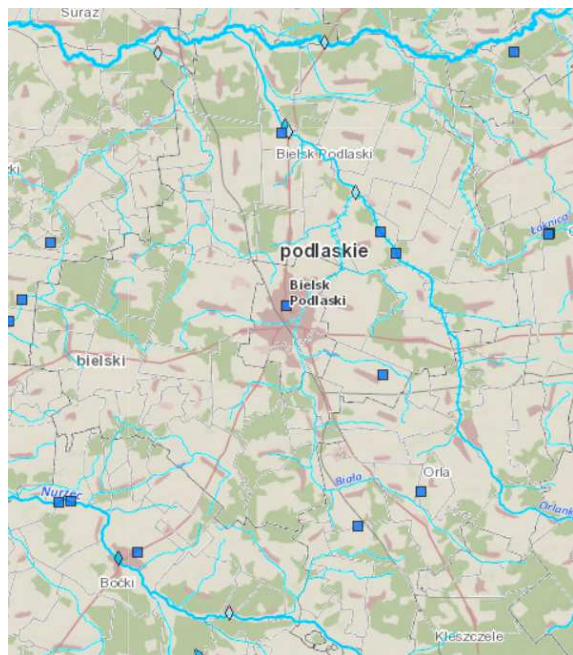
5.5 WODY

Wody powierzchniowe

Gmina Bielsk Podlaski położona jest na obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Wisły Środkowej. Sieć rzeczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta. Główną rzeką jest Narwę, która płynie ze wschodu na zachód w północnej części omawianego obszaru. Zlewnia Narwi o powierzchni (na obszarze Polski) 53 873 km² posiada cechy typowe dla zlewni nizinnej. Rzeką ma charakter meandrującej, tworząc rozległą podmokłą i bagienną-torfową dolinę. Obszar doliny Narwi jak i niewielkich powierzchniowo terenów przyległych zagrożony jest powodzią. Jednak żadne tereny zwartej zabudowy położone w gminie Bielsk Podlaski nie znajdują się w zasięgu wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1%. Przez południowo-zachodnią część gminy przebiega dział wód powierzchniowych pomiędzy Narwią i Bugiem. Do największych lewobrzeżnych dopływów Narwi, przepływających przez gminę Bielsk Podlaski należą rzeki: Łoknica, Orlanka i Biała (dopływ Orlanki) oraz w części zachodniej Strabelka i Kanał Wałęga. Rzeki te mają na ogół przebieg z południa na północ. Płyną przez rozległe obszary zagłębień wytopiskowych jak również wykorzystują dawne doliny wód roztopowych.

Gmina położona jest w obrębie 13 jednolitych części wód powierzchniowych.

Rycina 3. Sieć hydrograficzna Gminy Bielsk Podlaski

Źródło: opracowanie własne na podstawie hydroportalu.

W poniższej tabeli przedstawiono jakość wód poszczególnych jednolitych części tj. ich stan ekologiczny i chemiczny oraz ogólną ocenę.

Tabela 2. Klasyfikacja stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód JCWP badanych

L.p.	Nazwa JCWP		Stan ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
1	RW200017261389	Łoknica	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
2	RW200017261396	Dopływ spod Wojszków	umiarkowany	-	zły
3	RW200017261449	Biała	-	poniżej dobrego	zły
4	RW200017261529	Strabelka	-	dobry	zły
5	RW2000172666369	Dopływ ze Skrzypek Małych	-	-	zły
6	RW200017266652	Dopływ spod Kol. Olszewo	-	-	zły
7	RW2000172666532	Dopływ z Chojewa	-	-	zły
8	RW2000172666549	Bronka	-	-	zły
9	RW200019261399	Narew od Narewki do Orlanki	-	dobry	zły
10	RW20001926149	Orlanka od Orlej do ujścia	-	poniżej dobrego	zły
11	RW200019261539	Narew od Orlanki do Lizy	-	poniżej dobrego	zły
12	RW200023266619	Nurzec od źródeł do Nurczyka	-	poniżej dobrego	zły
13	RW200024266673	Nurzec od Nurczyka do Siennicy	-	-	zły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Bazy aPWŚK. KZGW. 2019 oraz Oceny stanu jcwpc rzecznych na obszarze województwa podlaskiego w 2018 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku. WIOŚ Białystok. 2019.

Poprawa stanu wód ma być zapewniona, poprzez osiągnięcie celów środowiskowych dla wód na obszarze dorzeczy do 2021 r.

Tabela 3. Cele środowiskowe dla jednolitych części wód

Lp.	Cele środowiskowe	Jednolite części wód, dla których wyznaczono cele środowiskowe
1	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	Łoknica Dopływ spod Wojszków Biała Strabelka Dopływ ze Skrzypek Małych Dopływ spod Kol. Olszewo Dopływ z Chojewa Bronka Narew od Narewki do Orlanki Narew od Orlanki do Lizy Nurzec od źródeł do Nurczyka Nurzec od Nurczyka do Siennicy
2	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	Orlanka od Orlej do ujścia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Bazy aPWŚK. KZGW. 2019.

Należy zaznaczyć, że cele środowiskowe ustanowione dla wód, w znacznym stopniu obciążone są ryzykiem ich nieosiągnięcia w zakładanym terminie.

W sytuacji gdy osiągnięcie celów środowiskowych dla poszczególnych jednolitych części wód jest niemożliwe, ze względu na uwarunkowania techniczne, zbyt duże koszty działań prowadzących do poprawy stanu lub uniemożliwiają to warunki naturalne, dopuszczalne jest zastosowanie odstępstw. Dla jednolitych części wód powierzchniowych, wyznaczonych w obrębie gminy, zaproponowano derogacje na podstawie: art. 4 ust. 7 RDW.

Tabela 4. Odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP

Lp.	Nazwa JCW		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Typ odstępstwa	Uzasadnienie odstępstwa/inwestycje determinujące odstępstwa
1	RW200017261389	Łoknica	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
2	RW200017261396	Dopływ spod Wojszków	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
3	RW200017261449	Biała	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót

Lp.	Nazwa JCW		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Typ odstępstwa	Uzasadnienie odstępstwa/inwestycje determinujące odstępstwa
					hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
4	RW200017261529	Strabelka	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja (komunalna, przemysłowa). W programie działań zaplanowano działanie obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych (przeгляд pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy – Prawo wodne), mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.
5	RW2000172666369	Dopływ ze Skrzypek Małych	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
6	RW200017266652	Dopływ spod Kol. Olszewo	niezagrożony	-	-
7	RW2000172666532	Dopływ z Chojewa	niezagrożony	-	-
8	RW2000172666549	Bronka	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione

Lp.	Nazwa JCW		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Typ odstępstwa	Uzasadnienie odstępstwa/inwestycje determinujące odstępstwa
					koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
9	RW200019261399	Narew od Narewki do Orlanki	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z prowadzonymi w latach 2014-2015 badaniami monitoringowymi możliwe będzie w roku 2016 przeprowadzenie oceny rzeczywistego stanu i zagrożenia JCWP. W przypadku potwierdzenia złego stanu wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
10	RW20001926149	Orlanka od Orlej do ujścia	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z prowadzonymi w latach 2014-2015 badaniami monitoringowymi możliwe będzie w roku 2016 przeprowadzenie oceny rzeczywistego stanu i zagrożenia JCWP. W przypadku potwierdzenia złego stanu wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
11	RW200019261539	Narew od Orlanki do Lizy	zagrożony	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań

Lp.	Nazwa JCW		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Typ odstępstwa	Uzasadnienie odstępstwa/inwestycje determinujące odstępstwa
					naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
12	RW200023266619	Nurzec od źródeł do Nurczyka	zagrożony	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z prowadzonymi w latach 2014-2015 badaniami monitoringowymi możliwe będzie w roku 2016 przeprowadzenie oceny rzeczywistego stanu i zagrożenia JCWP. W przypadku potwierdzenia złego stanu wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
13	RW200024266673	Nurzec od Nurczyka do Siennicy	niezagrożony	-	-

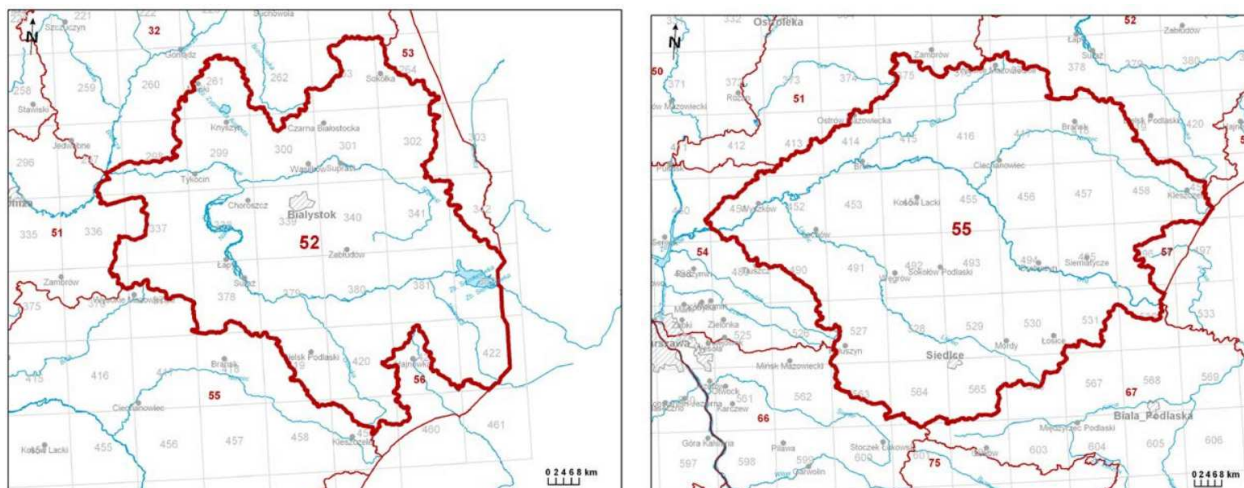
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Bazy aPGW. KZGW. 2019.

Ponadto na terenie gminy brak jest dużych naturalnych zbiorników wód powierzchniowych, natomiast bardzo licznie występują niewielkie stawy i oczka wodne. W obowiązującym studium wskazano potencjalne tereny, w rejonie wsi Łoknica i Ogrodniki, do utworzenia zbiorników wodnych małej retencji. Sieć hydrograficzną uzupełniają małe dopływy głównych rzek oraz system rowów melioracyjnych. W rejonie wsi Stryki znajdują się źródła kanału Wałęgi i Lubki, które należą do zlewni Narwi oraz rzeki Bronki należącej do zlewni Bugu.

Wody podziemne

Gmina Bielsk Podlaski położona jest w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych nr 52 i 55

Rycina 3. Lokalizacja JWPd 55 i 52

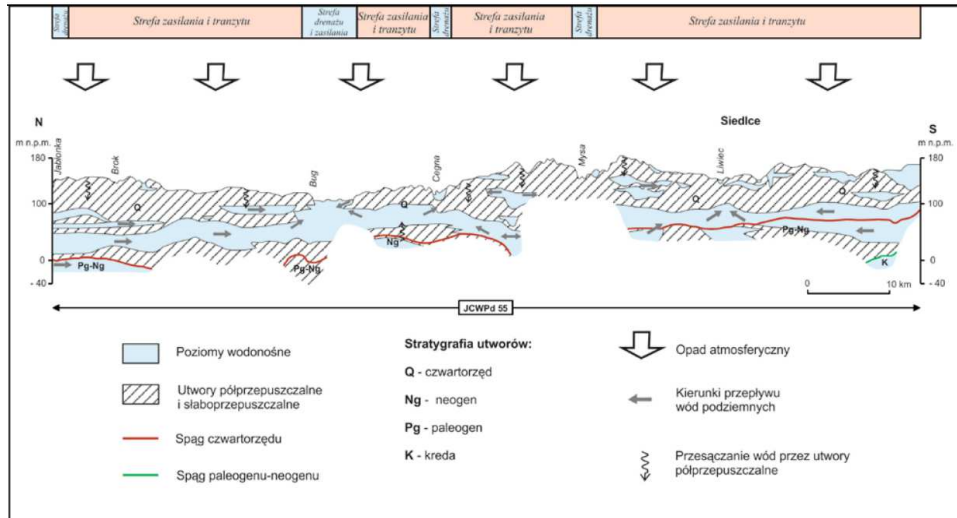
Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-40-59/4415-karta-informacyjna-jcwpd-nr-55-i-52/file.html>

W piętrze wodonośnym czwartorzędu na obszarze JCWPd 52 wyróżniono 3 główne piętra wodonośne.

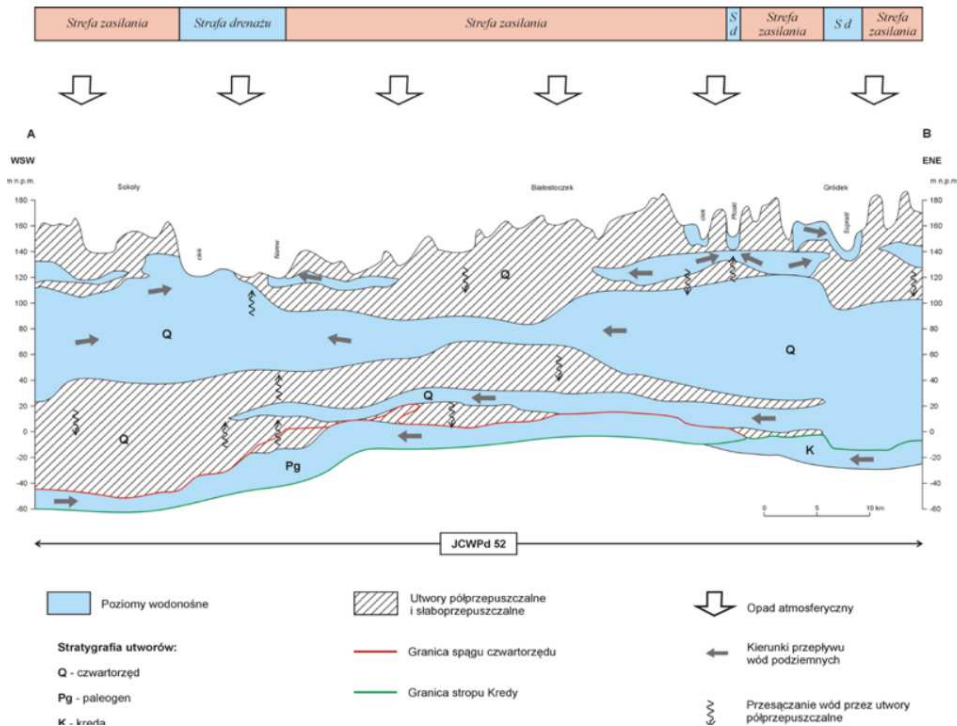
Najpłytszy poziom wodonośny Q1 zasilany jest infiltracyjnie w rejonach oznaczonych na załączniku 1 jako strefy zasilania i strefy tranzytu. Główne obszary zasilania związane są ze strefami wododziałowymi. Przebieg wododziałów podziemnych jest zbliżony do działów morfologicznych, co w zestawieniu z brakiem silnych wymuszeń zewnętrznych ogranicza rolę dopływu oraz odpływu podziemnego w bilansie wodnym poziomym Q1. Główną bazę drenażu dla płytkiego systemu krążenia stanowi dolina Narwi. System koryt rzecznych wraz z otaczającymi je podmokłościami stanowi doskonale rozwiniętą dolinną strefę drenażową. Poza drenażem rzeczonym istotną rolę odgrywa tu intensyfikacja ewapotranspiracji na obszarach bagiennych. Poza doliną Narwi strefy drenażu wód podziemnych związane są z dolinami jej głównych dopływów: Narewki, Łoknicy, Orłanki, Strabelki, Turośnianki, Supraśli, Jaskranki Nereśli i Śliny. Poziom Q2 zasilany jest głównie na drodze przesączania wód z poziomu Q1 przez poziomy rozdzielające. Lokalnie zasilanie poziomu może być ułatwione obecnością okien hydrogeologicznych. Drenaż poziomu zachodzi przede wszystkim w dolinie Narwi, gdzie dochodzi do odwrócenia kierunku przesączania przez warstwy rozdzielające. Poziom Q3 występuje głównie we wschodniej części jednostki. Zasilanie odbywa się na drodze przesączania przez osady trudnoprzepuszczalne. Poziom obejmujący najstarsze osady czwartorzędowe wchodzi w skład głębszego systemu krążenia. Przepływ wód odbywa się ku dolinie Narwi. Poziom Pg zasilany jest głównie na drodze przesączania przez poziomy i warstwy nadległe. Strukturę pola filtracji w tym poziomie determinuje układ współczesnej sieci hydrograficznej. Przepływ wód odbywa się w kierunku stref drenażowych, związanych z dolinami największych rzek. W przypadku omawianej jednostki kluczową rolę odgrywa dolina Narwi. Brak danych hydrodynamicznych dla poziomu K nie pozwala na dokładne odwzorowanie struktury strumienia wód podziemnych. Przepuszczalnie przepływ wód w najwyższej części piętra kredy nawiązuje do poziomu Pg. Natomiast w części przyspągowej wody podziemne wchodzi zapewne w skład głębokiego, regionalnego systemu krążenia. Tektonika tej części platformy wschodnioeuropejskiej sprzyja przepływowi wód w kierunku zachodnim, w stronę obniżenia podlaskiego i niecki brzeźnej. Na zachodzie zlokalizowane są także główne strefy drenażu związane z dolinami Dolnej Narwi, Bugu i Wisły.

Rycina 4. Schemat krążenia wód

Nr 55

Nr 52

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-40-59/4415-karta-informacyjna-jcwpd-nr-55-i-52/file.html>

Struktura JCWPd 55 jest złożona z czterech poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami trudnoprzepuszczalnymi.

Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilenia i drenażu. W utworach czwartorzędowych wody krążą w systemie zamkniętym w obrębie zlewni (lokalny system krążenia). W utworach paleogenu i neogenu wody dopływają lateralnie spoza obszaru JCWPd. Poziom przypowierzchniowy Q1 jest praktycznie nie izolowany od powierzchni terenu, co umożliwia jego infiltracyjne zasilenie. Strefy zasilenia są związane z działami wód powierzchniowych. Natomiast wody podziemne są drenowane przez rzeki np. Osownicę, Czerwonkę i Liwiec. System krążenia wód poziomu przypowierzchniowego ma charakter wybitnie lokalny. Poziomy wodonośne Q2 i Q3

są izolowane od powierzchni terenu, zatem ich zasilanie zachodzi na drodze przesączania się wód przez utwory trudnoprzepuszczalne oraz za pośrednictwem sąsiednich poziomów wodonośnych. Natomiast drenowane są przez większe cieki powierzchniowe o głęboko wciętych dolinach rzecznych np. Bug, Liwiec, Nurzec. Obydwa te poziomy są w lokalnej łączności hydraulicznej. Lokalnie piaski poziomu czwartorzędowego Q3 są w bezpośrednim kontakcie z osadami paleogenu i neogenu, tworząc wspólny poziom wodonośny. Generalnie wody tego poziomu płyną do strefy drenażowej, jaką prawdopodobnie stanowi rzeka Bug. Poziom wodonośny Pg–Ng jest zasilany przez przesączanie się wód z piętra czwartorzędowego oraz infiltrację wód opadowych na wychodniach piasków miocenu i oligocenu poza obszarem jednostki. Generalnie wody tego poziomu płyną w kierunku północno-wschodnim do strefy drenażowej, jaką prawdopodobnie stanowi rzeka Bug⁸.

W tabeli poniżej określono stan jednolitych części wód oraz ocenę nieosiągnięcia celów środowiskowych dla nich określonych.

Tabela 5. Klasyfikacja stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód JCWPd badanych

L.p.	Nazwa JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	PLGW200052	dobry	dobry	niezagrożony
2	PLGW200055	dobry	dobry	niezagrożony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Bazy aPWŚK. KZGW. 2019.

W tabeli poniżej przedstawiono cele środowiskowe określone dla JCWPd.

Tabela 6. Cele środowiskowe dla jednolitych części wód podziemnych

Lp.	Cele środowiskowe	Jednolite części wód, dla których wyznaczono cele środowiskowe
1	utrzymanie dobrego stanu chemicznego, utrzymanie dobrego stanu ilościowego	PLGW200052 PLGW200055

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Bazy aPWŚK. KZGW. 2019.

5.6 ROŚLINY, ZWIERZĘTA, LASY I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA⁹

Na terenie gminy podstawowe znaczenie dla kształtowania struktury przyrodniczej mają lasy oraz doliny rzeczne. Lasy nie są równomiernie rozmieszczone największe ich zwarte kompleksy znajdują się w północnej i zachodniej części gminy. Lasy ogółem w Gminie Bielsk Podlaski zajmują nieco ponad 21% ogólnej powierzchni, co przy średniej wojewódzkiej 31,62% kwalifikuje ją do gmin o małej lesistości. Lasy Państwowe w granicy opracowania są w zarządzie Nadleśnictwa Bielsk. Na terenie gminy zdecydowanie dominują siedliska świeże, co wiąże się z występowaniem większości lasów na glebach uboższych – bielcowych i rdzawych wytworzonych z piasków. Siedliska wilgotne występują w rozproszeniu i związane są z terenami dolin i obniżeń, gdzie często spotykane są podmokłości. Opisywany rejon jest ubogi pod względem zróżnicowania gatunkowego lasów. Znajduje się on w zasadzie poza zasięgiem świerka, buka i jodły. Rolę gatunków głównych pełnią: Sosna zwyczajna, Dąb szypułkowy oraz Olsza czarna. Sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*) – spotykana jest na każdym siedlisku, szczególnie charakterystyczna jest dla siedlisk ubogich. Na siedliskach świeżych bogatych, może stanowić domieszkę z Brzozą brodawkowatą, rzadziej Lipą drobnolistną i Grabem zwyczajnym w drzewostanach dębowych. Na ubogich siedliskach wilgotnych i bagiennych tworzy drzewostany z domieszką Brzozy omszonej, rzadziej Olchy czarnej, a na żyznych bagiennych może stanowić domieszkę w drzewostanach olchowych lub olchowo-brzozowych. Dąb szypułkowy (*Quercus petraea*) – na siedliskach żyzniejszych i wilgotniejszych oraz Dąb bezszypułkowy (*Quercus robur*) –

⁸ <https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-40-59/4415-karta-informacyjna-jcwpd-nr-55i52/file.html>

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bielsk Podlaski.

na siedliskach uboższych pełnią ważną rolę lasotwórczą na tym terenie. Drzewostany dębowe spotykane są na siedliskach Lśw i Lł. Na siedliskach LMśw i LMw dąb jako gatunek współpanujący występuje

z sosną zwyczajną i brzozą, brodawkowatą i omszoną, a na siedlisku lw – z olszą czarną i brzozą na siedliskach uboższych stanowić może pojedynczą domieszkę w drzewostanach sosnowych. Olsza czarna (*Alnus glutinosa*) – Występowanie drzewostanów olszowych związane jest z żyznymi glebami bagiennymi i wilgotnymi siedlisk Lb, Lłb i Lw. Na innych siedliskach może stanowić jedynie niewielką domieszkę. Z innych gatunków, mających znaczenie lasotwórcze na terenie, wymienić należy, spotykane na większości siedlisk, Brzozę brodawkowatą i Brzozę omszoną. Jesion wyniosły ma często znaczny udział na żyznych siedliskach lasów świeżych, wilgotnych i łęgowych. Na terenie gminy dominują drzewostany młode w wieku do 40 lat, drzewa powyżej 40 lat stanowią nieco ponad 30% populacji ogólnej.

Flora

Na terenie gminy największe powierzchnie zajmuje roślinność pól uprawnych oraz łąki i pastwiska. Zabudowie zagrodowej towarzyszą drzewa i krzewy ozdobne, pojedyncze drzewa owocowe. Najczęściej występujące gatunki drzew i krzewów ozdobnych to: lipa drobnolistna, brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy, klon pospolity, wiąz, jesion wyniosły, lilak, dereń biały, róża pospolita i leszczyna. Sady najczęściej tworzą jabłonie, grusze, śliwy, wiśnie często spotykane są również orzech włoski. Roślinność towarzysząca zabudowie mieszkaniowej na ogół jest w dobrym stanie zdrowotnym i mimo wielu zastrzeżeń odnośnie kompozycji poszczególnych zespołów roślin stanowi wartościowy element szaty roślinnej. Zespoły roślinności występujące na okresowo zalewanych piaszczystych madach rzecznych, użytkowane jako łąki lub pastwiska. Są to zbiorowiska trawiaste o zróżnicowanej wysokości od ok. 0,2 do 1 m, często roślinności trawiastej towarzyszą drzewostany wierzbowe i topolowe. W miejscach gdzie gleba nie jest jeszcze prawie wytworzona; często na wydmach, w piaskowniach, nasypach, ugorach, w miejscach o zniszczonej pokrywie glebowo-roślinnej występują murawy piaszkowe różne. Stosunkowo częste w kompleksach przestrzennych, głównie z przekształconymi lasami sosnowymi lub z roślinnością ruderalną. Są to zróżnicowane murawy piaszkowe tworzone przez wąskolistne trawy z udziałem gatunków światłolubnych i psammofilnych, na ogół nietworzące darni. Wśród nich występują charakterystyczne Murawy szczotlichowe – pionierskie zbiorowiska luźnych piasków siedliska skrajnie ubogiego i o dużym nasłonecznieniu. Najlepiej radzi sobie tu niska, zbitokępkowa trawa o szaroniebieskiej barwie Szczotlicha siwa, zwana kozią bródką. Jest ona znakomicie przystosowana do trudnych warunków. Ma rozbudowany system korzeniowy oraz potrafi odnawiać się po zasypaniu piaskiem. Siedliska te tworzą luźne i bardzo luźne murawy trawiaste zwykle nie pokrywające całości powierzchni gleby i nietworzące darni. Na uwagę zasługują, występujące w rejonie wsi Haćki zespoły muraw kserotermicznych. Skrawki ciepłolubnej roślinności murawowej występujące w Polsce, mają charakter zubożałych i zniekształconych fragmentów stepów i w odróżnieniu od "prawdziwych" stepów – nazywane są murawami kserotermicznymi. Zajmują one siedliska o szczególnych warunkach mikroklimatycznych, wysokich temperaturach gleby i powietrza, dużym nasłonecznieniu i małej wilgotności, gdzie występują gleby płytkie, mające charakter rędzin, gleb brunatnych i czarnoziemów. Te zasadowe lub obojętne, bogate w węglan wapnia gleby są wybitnie ciepłe, co umożliwia wzrost roślinom ciepłolubnym, a trudności zaopatrywania się roślin w wodę, zwłaszcza w lecie, eliminują bardziej wilgociolubne gatunki.

Fauna

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski, najcenniejsze pod względem faunistycznym są dolina Narwi z przyległymi ekosystemami leśno-bagiennymi oraz ujściowymi odcinkami rzeki Strabelki, Orłanki i Łoknicy. Wielkim walorem tego rejonu jest awifauna. W dolinie Narwi stwierdzono obecność ok. 200 gatunków ptaków, w tym 149 gatunków lęgowych, bądź takich, których gniazdowanie można uznać za prawdopodobne. Decyduje o tym powszechne występowanie kilku gatunków dominujących (rokitniczka, potrzos, brzęczka, trzcinniczek, krzyżówka), stanowiących 60% ornitofauny oraz

występowanie gatunków charakterystycznych dla doliny, związanych z szuwarami bagiennymi (kropiatka, zielonka, rybitwa czarna, bąk, błotniak stawowy). W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10% - 16% populacji krajowej, krwawodziób 9% – 11% populacji krajowej, co najmniej 7% populacji krajowej błotniaka łąkowego, 4% - 5,5% populacji krajowej rycyka oraz co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, cietrzew (wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi), derkacz, dubelt (PCK), kropiatka, rybitwa czarna, sowa błotna (PCK), świerszczak, zielonka (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje wodniczka (PCK). W okolicznych lasach na terenie gminy żyją łosie, jelenie, sarny, dziki, lisy, zające. W strefach styku ekosystemów leśnych i dolinnych tzw. ekotonów liczne występują: mopki, nocki łydkowłose i duże, bobry i wydry. Wśród płazów i gadów dosyć licznie są Traszki grzybiaste, Kumaki nizinne oraz Żółwie błotne. Równie bogata i urozmaicona jest fauna, wspomnianych wyżej, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. Składa się z gatunków należących do różnych środowisk. Są tu gatunki leśne, otwartych pól, lecz najwięcej pochodzi z pogranicza leśnopolnego. Liczne zwierzęta uzależnione są od różnych gatunków roślin i warunków panujących wewnątrz zadrzewień, tak więc w zależności od bogactwa i zróżnicowania florystycznego rośnie zróżnicowanie fauny. Najliczniej reprezentowane są bezkręgowce, które znajdują tu doskonałe warunki schronienia, żerowania, zimowania i rozmnażania do najczęściej występujących należą: rusałka pawik, listkowiec cytrynek, wielbłądka, kowal bezskrzydły, rączyca, trzmiel, pasikonik zielony, biegacz, żuk wiosenny. Poza okresami godowymi w tych rejonach można spotkać kilka gatunków płazów: rzekotkę drzewną, grzebiuszkę ziemną, ropuchę szarą i zieloną, natomiast gady są reprezentowane przez jaszczurkę zwinkę, padalca czy zaskrońca. Liczne gatunki ptaków w zadrzewieniach śródpolnych budują gniazda i znajdują pożywienie, inne tylko gniazdują szukając pokarmu na okolicznych polach. Wiosną w tych rejonach najczęściej spotyka się ptaków wędrownych i osiadłych, występują tu gatunki owadożerne, drapieżne i ziarnojady, na zimę zostają przede wszystkim ziarnojady. W strefach zadrzewień śródpolnych spotyka się: pustułkę, kwiczoła, dzięcioła zielonego, sikorę modrą, słowika szarego, trznadla, kuropatwę, bażanta, srokę. Zadrzewienia są całorocznym środowiskiem życia wielu gatunków ssaków. Spotkać tu można lisa, kunę domową, łasicę, zającą szaraka i sarnę, a także wiele gatunków gryzoni.

5.7 OBSZARY CHRONIONE, W TYM OBSZARY NATURA 2000 I POWIĄZANIA PRZYRODNICZE¹⁰

Na terenie gminy występuje kilka form ochrony przyrody, określonych w art. 6 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 ze zm.), są to między innymi: obszary Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu i pomniki przyrody.

Obszary Natura 2000 W granicach opracowania zlokalizowane są obszary: Natura 2000 „Ostoja w Dolinie Górnej Narwi” (PLH200010) – projektowany obszar specjalnej ochrony siedlisk, którego granica w obrębie Gminy Bielsk Podlaski pokrywa się z granicą „Doliny Górnej Narwi” (PLB200007); Natura 2000 „Murawy w Haćkach” (PLH200015) – projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, który znajduje się na północ od miasta Bielsk Podlaski.

„Dolina Górnej Narwi” – PLB200007

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bielsk Podlaski.

kompleks "Stawów Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową. W ostoi ptasiej o randze europejskiej E 30, występują co najmniej 34 gatunki ptaków - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10%-16% populacji krajowej (C3), krwawodziób 9-11% populacji krajowej (C3), co najmniej 7% populacji krajowej (C6) błotniaka łąkowego, 4%-5,5% populacji krajowej rycyka (C3) oraz co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, cietrzew (PCK), derkacz, dubelt (PCK), kropiatka, rybitwa czarna, sowa błotna (PCK), świerszczak, zielonka (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje wodniczka (PCK).

„Ostoja w Dolinie Górnej Narwi” – PLH200010

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża kompleks "Stawów Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową. Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (m.in. łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe; Bory i lasy bagienne; łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe; Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi) oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy.

Ostoja "Murawy w Haćkach" - PLB200015, składa się z trzech części; położona jest na Równinie Bielskiej, około 5 km na północ od Bielska Podlaskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie wsi Haćki. Największa część ostoi przylega do zabudowań wsi od strony południowo-zachodniej, druga obejmuje pagórek kemowy leżący na północny wschód od wsi, tuż przy szosie Bielsk Podlaski - Białystok, a trzecią stanowi grupa niewielkich pagórków otoczonych polami ornymi i łąkami, usytuowana między wsiami Proniewicze i Hryniewicze Duże. Pod względem administracyjnym "Murawy w Haćkach" znajdują się w Gminie Bielsk Podlaski. Rzeźba terenu ukształtowała się około 100 000 lat temu, u schyłku zlodowacenia Warty. W szczelinach i zagłębieniach rozpadającego się lądolodu gromadził się materiał, który po całkowitym wytopieniu się lodu dał początek pagórkom kemowym. Główna część ostoi obejmuje nieckę wytopiskową wraz z pagórkami kemowymi oraz otaczającymi je od południa i zachodu polami ornymi. Dno niecki i jej zbocza zajmują łąki kośne, a w mniejszym stopniu wtórne nasadzenia leśne, olsy, łągi i nieużytki porolne. Murawy kserotermiczne, najcenniejszy składnik roślinności tego obszaru, skupiają się na wypukłych formach terenu, a w szczególności na pagórkach Zamok i Betłah oraz w uroczysku Kotyska. W wyniku prac archeologów potwierdzono ślady niemal nieprzerwanej obecności człowieka w tym rejonie, sięgające schyłku epoki kamienia. To właśnie dzięki wielowiekowej działalności człowieka (odlesienie, wypas, koszenie), właściwościom podłoża (utwory zawierające węglan wapnia) i sprzyjającemu mikroklimatowi nasłonecznionych zboczy możliwe było utrzymanie się w tym rejonie muraw kserotermicznych. Urozmaicony charakter rzeźby terenu i duża różnorodność siedliskowa (od torfowisk przepływowych i ekstensywnie użytkowanych łąk po murawy kserotermiczne i napiaskowe) wpływają na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe całego obszaru. Od lat 70-tych XX wieku obserwuje się stopniowy zanik tradycyjnej gospodarki rolnej: zmniejszanie się

powierzchni pól ornych, spadek pogłowia zwierząt. Część porzuconych terenów, wraz z cennymi przyrodniczo zboczami niecki wytopiskowej została obsadzona drzewami, głównie sosną, świerkiem i modrzewiem, co ma niekorzystny wpływ na światło- i ciepłolubne rośliny muraw kserotermicznych.

Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Narwi” W północnej części gminy uchwałą nr XII/84/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 29 kwietnia 1986 r. został ustanowiony Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Narwi”, który prawie w całości pokrywa się z obszarami Natura 2000 PLB200007 i PLH200010. Obecnie granice tego obszaru oraz sposób gospodarowania na nim reguluje rozporządzenie Nr 9/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2005 r., Nr 54, poz. 722 ze zm.). Do obszarów prawnie chronionych na terenie Gminy Bielsk Podlaski zalicza się również lasy obrębu Piliki i Hołody uznane decyzją Naczelnego Dyrektora za lasy masowego wypoczynku.

Pomniki przyrody na terenie Gminy Bielsk Podlaski znajduje się 20 pomników przyrody: 19 przyrody ożywionej i jeden (wzgórze kemowe) nieożywionej.

Korytarze ekologiczne

Sieć powiązań przyrodniczych stanowi system obszarów chronionych w myśl przepisów krajowych, uzupełniony i w pewnym zakresie pokrywający się z obszarami objętymi ochroną w ramach sieci Natura 2000. Obszary chronione uzupełniają tereny „zielone”, w tym kompleksy leśne, sieć hydrograficzna i korytarze migracji zwierząt. Utrzymanie i rozwój powiązań przyrodniczych, ich spójność i ciągłość jest istotnym warunkiem zachowania różnorodności biologicznej.

Powyższe obszary stanowią elementy sieci ekologicznej. Obszary węzłowe i główne korytarze ekologiczne obejmują obszary oraz powiązania między największymi kompleksami leśnymi i dolinami głównych rzek regionu.

Rycina 5. Korytarze ekologiczne wg prof. Włodzimierza Jędrzejewskiego

Źródło: Aktualizacja programu ochrony środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Przez obszar Gminy Bielsk Podlaski przebiega fragment korytarza ekologicznego oznaczeniu ponadlokalnym.

5.8 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE¹¹

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu (w tym także gminy) są ciepłownie miejskie, przemysłowe oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne. Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzących głównie z procesów spalania energetycznego należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Pozostałe rodzaje zanieczyszczeń emitowane z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie województwa to: węglowodory aromatyczne i alifatyczne, alkohole, octan etylu i ksylen oraz inne zanieczyszczenia.

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja). Na terenie „Strefy Podlaskiej”, która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” wykazała za rok 2018 przekroczenia normy pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu dla kryterium oceny - ochrona zdrowia (m.in. w mieście Bielsk Podlaski). Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów. W 2018 r. stwierdzono przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu dla kryterium ochrona roślin.

Tabela 7. Wynikowe klasy strefy podlaskiej w 2018

Nazwa strefy	Rok	Wyniki klasyfikacji													
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃		As	Cd	Ni	BaP	PM _{2,5}	PM _{2,5} II Faza
								Poziom docelowy	Poziom celu długoterminowego						
Strefa podlaska	2018	A	A	A	A	A	A	A	D ₂	A	A	A	C	C	C ₁

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Rocznej oceny jakości powietrza na terenie województwa podlaskiego 2018*, WIOŚ 2019 r.

5.9 HAŁAS¹²

Hałas jest powszechnie występującym zanieczyszczeniem środowiska i jednym z poważniejszych problemów obniżających jakość życia.

Hałas w środowisku powodowany jest głównie przez ruch transportowy (drogowy, kolejowy, lotniczy), działalność przemysłową oraz aktywność związaną z rekreacją.

¹¹ Informacje o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego, WIOŚ Białystok, 2018; Roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa podlaskiego w 2018 r. WIOŚ Białystok 2019.

¹² Roczna Ocena hałasu komunikacyjnego w województwie podlaskim w2018. WIOŚ Białystok, 2019.

Według WIOŚ w Białymstoku na terenie gminy najistotniejsze źródła hałasu to transport drogowy oraz w niewielkim stopniu zakłady przemysłowe.

Wraz ze wzrostem ilości samochodów wzrasta natężenie ruchu drogowego, a tym samym wzrasta uciążliwość hałasowa.

W 2018 r. WIOŚ w Białymstoku przeprowadził na terenie województwa pomiary hałasu drogowego. Miasto Bielsk Podlaski (najbliższe Gminie Bielsk Podlaski) znalazło się, obok Augustowa i Łomży, w grupie trzech miast, dla których wyznaczono poziomy długookresowe L_{DWN} i L_N , które mają zastosowanie w prowadzeniu polityki ochrony przed hałasem. Prowadzono też pomiary hałasu krótkookresowego.

Punkt pomiarowy (hałasu długookresowego) zlokalizowany był, przy ul. Białostockiej 9. Wartości dopuszczalne hałasu wynosiły 64 dB dla L_{DWN} i 59 dB dla L_N . Wyniki pomiarów wykazały przekroczenia norm dla pory dzień-noc- nocnej o 2,2 dB, a dla pory nocnej 3,8 dB.

Punkt pomiarowy (hałasu krótkookresowego) zlokalizowane były, przy ul. Białostockiej 35 i 23, ul. Brańskiej 78 i ul. Jana Pawła II 2. Wartości dopuszczalne hałasu wynosiły 64 dB dla L_{DWN} i 59 dB dla L_N . Wyniki pomiarów wykazały przekroczenia norm dla pory dzień-noc- nocnej od 0,9 do 2,9 dB, a dla pory nocnej od 1,0 do 7,7 dB.

Hałas przemysłowy natomiast obejmuje dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia oraz części procesów technologicznych, instalacje i wyposażenie zakładów przemysłowych i usługowych. Do hałasu przemysłowego zalicza się również dźwięki emitowane z obiektów handlowych, takie jak: urządzenia klimatyzacyjne, wentylatory itp., a także urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych.

W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas przemysłowy ma na ogół zasięg lokalny i często w bardzo ograniczonym stopniu kształtuje klimat akustyczny środowiska.

Nie odnotowano na terenie gminy przekroczeń związanych z ponadnormatywnym poziomem hałasu w sektorze przemysłowym.

5.10 NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Wśród potencjalnych nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska, wymienia się przede wszystkim: pożary lasów, susze, powodzie, gradobicia, silne wiatry, a także awarie urządzeń infrastruktury technicznej, katastrofy komunikacyjne drogowe, głównie związane z transportem materiałów niebezpiecznych.

Szczególnym rodzajem zagrożeń występujących w środowisku są tzw. „nadzwyczajne zagrożenia” charakteryzujące się nagłym przebiegiem. Wśród tego typu zagrożeń wymienić można zarówno klęski o charakterze naturalnym: powódzie, huragany, trzęsienia ziemi, jak również katastrofy i wypadki związane z technologiami i wytworami ludzkimi, zwane poważnymi awariami (np. uwalnianie się niebezpiecznych substancji chemicznych, wybuchy, pożary). Zdarzenia związane z poważnymi awariami cechuje niepowtarzalność, losowość, wieloprzyczynowość i różnorodność bezpośrednich skutków. Ich skutkiem jest zagrożenie zdrowia i życia ludzi, degradacja środowiska i poważne straty gospodarcze. W związku z tym, że katastrofom nie można całkowicie zapobiec, istotne znaczenie ma przewidywanie ich skutków, opracowanie wcześniej właściwych planów ratowniczych, procedur postępowania, zapewnienie sił i środków, przygotowanie systemów powiadamiania.

Zagrożenie pożarami

Duże, zwarte kompleksy leśne wzmagają zagrożenie pożarami. W przypadku powstania pożaru tereny leśne potęgują zagrożenie rozprzestrzeniania się ognia. Zagrożenie pożarami wywołują także

szlaki komunikacyjne i siedliska ludzkie. Poważne zagrożenie stwarzają także sami mieszkańcy, np. poprzez nielegalne wypalanie traw.

Zagrożenie powodzią i suszą

Rodzaj czynnika wywołującego zagrożenie ze strony gwałtownych zjawisk atmosferycznych, w dużej mierze zależy od pory roku. Gwałtowne i obfite opady deszczu oraz gradu stanowią zagrożenie szczególnie w porze letniej. Opady deszczu mogą wówczas powodować wezbrania cieków wodnych, a w wyniku tego podtopienia i powódzie. Natomiast gwałtowne opady gradu niosą za sobą przede wszystkim zniszczenia upraw polowych. W okresie zimowym zagrożenie stwarzają gwałtowne opady śniegu, co może spowodować głównie utrudnienia komunikacyjne, a także zniszczenia roślin uprawnych i lasów.

Zagrożenie wywołane gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi

Poza opadami atmosferycznymi zagrożenie stwarzają również towarzyszące im wiatry i burze. Silne wiatry mogą stać się przyczyną znacznych zniszczeń drzewostanów na terenach leśnych. Ponadto na skutek wystąpienia gwałtownych burz i wiatrów może dojść do uszkodzenia linii energetycznych, napowietrzanych linii telekomunikacyjnych, uszkodzeń budynków oraz utrudnień w ruchu komunikacyjnym wywołanych m.in. możliwością zalegania na drogach połamanych konarów drzew, a w skrajnych wypadkach także całych drzew wyrwanych przez wiatr.

Zagrożenie skażeniem promieniotwórczym

Zagrożenia skażeniem promieniotwórczym należy się doszukiwać w obszarze znacznie wybiegającym poza teren gminy. Skażenie promieniotwórcze może być wywołane w wyniku awarii reaktorów jądrowych siłowni elektrowni atomowych, zlokalizowanych poza granicami kraju lub reaktorów jądrowych jednostek pływających po morzach północnych. W promieniu 250 km od granic Polski funkcjonują elektrownie jądrowe o łącznej mocy około 14,6 tys. MW, a w tym 20 bloków w 9 elektrowniach. Szczególne zagrożenie będzie miało miejsce w sytuacjach kiedy kierunki wiatrów w górnych warstwach atmosfery będą przebiegały od rejonu awarii urządzenia jądrowego na teren gminy.

Awarie radiologiczne

Zgodnie z danymi Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej zagrożenie materiałami radioaktywnymi o największym zasięgu może nastąpić na skutek awarii reaktora w miejscowości Świerk (gmina Otwock, powiat otwocki). Reaktor znajduje się w Instytucie Energii Atomowej i jest jedynym eksploatowanym obiektem jądrowym w Polsce. Reaktor „Maria”, o mocy projektowej 30 MW, jest aktualnie eksploatowany na mocy nominalnej 21 MW. Reaktor „Ewa”, o projektowej mocy 10 MW, został wyłączony i jest obecnie używany do przechowywania wypalonego paliwa jądrowego. Zagrożenie skażeniem promieniotwórczym na terenie gminy wywołują także legalne i nielegalne przewozy materiałów rozszczepialnych głównymi szlakami komunikacyjnymi przebiegającymi przez jej obszar.

Awarie urządzeń i instalacji

Instalacje gazowe, energetyczne, ciepłownicze, wodociągowe i kanalizacyjne mogą ulec uszkodzeniu w wyniku różnych czynników. Awaryjne tych urządzeń mogą utrudnić funkcjonowanie gospodarstw domowych, zakłócić, a nawet przerwać działalność zakładów pracy oraz utrudniać komunikację i prowadzenie działań ratowniczych.

Awarii mogą także ulec instalacje przemysłowe w najbliższych zakładach przemysłowych. W celu zapobieżenia tego typu zdarzeniom w zakładach produkcyjnych realizowane są inwestycje ograniczające możliwość wystąpienia poważnej awarii. Rozmiar zagrożenia uzależniony jest od rozmiaru awarii i aktualnych warunków atmosferycznych. Stały monitoring skażenia radiologicznego prowadzi Państwowa Agencja Atomistyki będąca członkiem Międzynarodowego Systemu Informacji Nukleonowej w tym także wczesnego ostrzegania.

Na terenie powiatu bielskiego (w którym położona jest gmina) aktualnie nie występują zakłady o dużym ryzyku oraz zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej. Brak jest również innych zakładów, które znajdowałyby się w rejestrze, mogących być źródłem poważnej awarii przemysłowej (kwalifikacja na podstawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych w zakładach oraz stopnia stwarzanego przez nie zagrożenia dla ludzi i środowiska)¹³.

5.11 WYJŚCIOWY STAN ŚRODOWISKA

W ramach podsumowania analizy istniejącego stanu środowiska oraz zobrazowania stanu wyjściowego, posłużono się metodą przyjętą przez M. Kistowskiego (2002 r.), polegającą na określeniu wartości wskaźników stanu środowiska w trzech grupach:

- zasoby/walory,
- presje antropogeniczne,
- jakość środowiska¹⁴.

Tabela 8. Stan wyjściowy – wskaźniki stanu środowiska

Wskaźnik		Jednostka	Wartość wskaźnika (2019 r.)
Zasoby/walory	Powierzchnia gruntów leśnych	ha	10143
	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	3150
	Lasy gminne	ha	46,77
	Procent obszarów chronionych	%	7,3
	Lesistość	%	23,4
Antropopresja	Ścieki odprowadzone ogółem w ciągu roku	dam ³	38
	Odpady komunalne zebrane ogółem	t	967,64
	Zużycie wody na potrzeby gospodarstw domowych	dam ³	238,0
	Korzystający z sieci wodociągowej	%	84,4
	Długość sieci kanalizacyjnej	km	28,1
	Korzystający z oczyszczalni ścieków	%	14,1
	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	1210
Jakość środowiska	Stan JCWP rzecznych	-	zły
	Stan JCWPd	-	dobry
	Stan jakości powietrza	-	zapotowano przekroczenia dla PM2,5, benzo(a)pirenu, celu długoterminowego dla ozonu;
	Stan klimatu akustycznego	-	nie zapotowano przekroczeń (barak punktów kontrolnych na terenie gminy);

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i WIOŚ w Białymstoku.

¹³ Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego. WIOŚ Białystok, 2018.

¹⁴ Kistowski M., 2002, Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze, Człowiek i Środowisko, T.26, nr 3-4.

6 CHARAKTERYSTYKA POTENCJALNYCH ZMIAN ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2019-2023 w swoim założeniu ma sprzyjać realizacji polityki regionu w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, polegającą na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej i społecznej, w taki sposób, aby nie naruszyć równowagi przyrodniczej oraz jednocześnie sprzyjać przetwarzaniu jej zasobów. Wymaga to traktowania zasobów środowiska jak ograniczonych zasobów gospodarczych oraz wykorzystania kapitału przyrodniczego w sposób pozwalający na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej. Ta podstawowa zasada gwarantuje, że przyjęte w *Programie Rewitalizacji...*, cele oraz kierunki działań sprzyjają zachowaniu środowiska regionu w odpowiednim stanie, a brak realizacji założeń dokumentu utrwałac będzie jego niekorzystne zmiany.

Największy potencjalny wpływ na środowisko miałyby zaniechanie realizacji interwencji w kierunkach ściśle związanych z jakością środowiska, określonych w ramach celu szczegółowego 2 *Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych (działanie: zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury drogowej i infrastruktury towarzyszącej oraz działanie: polepszenie stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza)*. Z uwagi na fakt, że w projekcie *Programu Rewitalizacji...* silny nacisk położono na wzrost jakości życia na terenie gminy, należy zaznaczyć, że odstąpienie od realizacji dokumentu, może spowodować stopniowe obniżanie się jakości życia ludzi, stanowiących jeden z elementów środowiska. Należy również zaznaczyć, że ważnym czynnikiem warunkującym wysoką jakość życia jest środowisko przyrodnicze zachowane w dobrym stanie.

W odniesieniu do jakości powietrza atmosferycznego brak realizacji *Programu Rewitalizacji...*, może doprowadzić do stopniowego wzrastania emisji niskiej zanieczyszczeń powietrza ze źródeł komunalnych, w tym gazów cieplarnianych i pyłów. Zaniechanie modernizacji budynków komunalnych oraz utrzymanie przestarzałych technologii, niewątpliwie spowoduje wzrost energochłonności oraz wzmożoną emisję zanieczyszczeń. Środowisko przyrodnicze pozostaje, co prawda w konflikcie z realizacją dużych inwestycji infrastrukturalnych, jednak biorąc pod uwagę możliwość działań minimalizujących, czy nawet kompensacyjnych, inwestycje związane z rozwojem infrastruktury sieciowej mogą przynieść w końcowym efekcie pozytywne oddziaływanie na środowisko, w stosunku do aktualnego stanu.

Odstąpienie od realizacji zamierzeń *Programu Rewitalizacji...* byłoby prawdopodobnie niekorzystne także dla zachowania bioróżnorodności i stanu środowiska na obszarach chronionych – pomniki przyrody. W wyniku braku realizacji działań w dziedzinach, o których wspomniano powyżej, mogłoby dojść do degradacji ekosystemów przyrodniczo cennych, a jednocześnie do zaburzenia równowagi ekologicznej i zakłócenia przepływu energii i materii w ekosystemie.

Ponadto brak realizacji dokumentu, jakim jest *Program Rewitalizacji...*, określonych celów, działań i przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających gminy, mógłby doprowadzić do realizacji działań w sposób nieuporządkowany. Zakładając, że wszelkie działania przebiegałyby zgodnie z wymogami i przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska, można przypuszczać, że odstąpienie od kompleksowej realizacji pozostałoby bez znaczącego wpływu na środowisko.

Natomiast przy założeniu, że w związku z brakiem realizacji *Programu Rewitalizacji...*, na terenie gminy nie miałyby miejsca żadne inwestycje, należałoby spodziewać się pogorszenia stanu środowiska.

7 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Należy zaznaczyć że celem działań rewitalizacyjnych jest poprawa przede wszystkim jakości życia mieszkańców gminy w wielu różnych jego wymiarach, obejmujących zarówno warunki mieszkaniowe, przestrzenie publiczne, półpubliczne jak również warunki środowiska. Podejmowane będą działania w kierunku uzupełnienia infrastruktury społecznej o nowy zasób oraz modernizacja już istniejącego. Stworzenie właściwych warunków infrastrukturalnych do mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych działań społecznych wraz z równoczesnym wsparciem tzw. działań miękkich będzie wzmacniać spójność społeczną i pozwoli na wsparcie szerokiego spektrum osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tym samym celem będzie służyć wykorzystanie istniejącej już infrastruktury społecznej, sportowej, rekreacyjnej.

W związku z powyższym nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji celów, kierunków działań i przedsięwzięć podstawowych.

W zapisach *Programu Rewitalizacji...* środowisko, potraktowane jest jako potencjał rozwojowy gminy, co stanowi gwarancję dbałości o utrzymanie jego w dobrym stanie a tam, gdzie to możliwe dążenie do poprawy tego stanu. W związku z tym można zakładać, że ewentualne znaczące oddziaływanie na środowisko będzie ograniczane, bądź eliminowane, poczynając od wyboru najkorzystniejszego wariantu lokalizacyjnego czy technologicznego poszczególnych inwestycji, po działania minimalizujące negatywne oddziaływane, jeśli zajdzie taka konieczność.

Obecność obszarów o wysokich walorach przyrodniczych w bezpośrednim sąsiedztwie gminy, jest z jednej strony, barierą dla rozwoju dużych inwestycji. Skomplikowana procedura oceny oddziaływania i problemy z wyborem odpowiedniej, ze względów przyrodniczych, lokalizacji, osłabia konkurencyjność gminy. Z drugiej zaś strony unikatowa przyroda stanowi wielki potencjał do rozwoju wybranych form gospodarki (obiektów turystyki), ale jak dotychczas nie przynosi adekwatnych korzyści. Środowisko przyrodnicze na obszarze gminy ma stać się „motorem” do dalszego rozwoju - zielonych gałęzi gospodarki.

Szczegółowy opis stanu środowiska na terenie Gminy Bielsk Podlaski dokonano w rozdziale 5 niniejszej *Prognozy*.

8 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, wśród najistotniejszych problemów należy wymienić, możliwość: realizacja zadań w sąsiedztwie form ochrony przyrody (pomników przyrody, bliskim sąsiedztwie obszarów natura 2000), niską świadomość ekologiczną mieszkańców, zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, możliwość zanieczyszczenia wód.

W związku z projektowanym dokumentem należy również wziąć pod uwagę położenie gminy na obszarach cennych przyrodniczo – Natura 2000: obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Górnej Narwi PLB200007, specjalnego obszaru ochrony siedlisk Murawy w Haćkach PLH200015 oraz Ostoja w Dolinie Górnej Narwi PLH200010, Obszarze Chronionego Krajobrazu Dolina Narwi ponadto na terenie gminy zlokalizowanych jest 20 pomników przyrody.

W przypadku obszarów Natura 2000 do najważniejszych zagrożeń należy: brak wypasu, uprawy, nawożenie, wydobywanie piasków i żwirów, linie energetyczne i telefoniczne, wędkarstwo, zabudowa rozproszona, infrastruktura sportowa i rekreacyjna, zmiana sposobu upraw, hodowla

zwierząt, sport i różnego typu rekreacja, leśnictwo, pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, uprawy.

W przypadku pozostałych form ochrony przyrody do najważniejszych zagrożeń należy: nadmierny ruch turystyczny, zanieczyszczenie wód oraz obniżenie poziomu wód gruntowych.

Poza problemami bezpośrednio wynikającymi ze specyfiki gminy, przy sporządzaniu prognozy do *Programu Rewitalizacji...*, uwzględniono również problemy globalne, odnoszące się do jakości powietrza, czy też zmian klimatu.

Na szczególną uwagę zasługują inwestycje związane z modernizacją infrastruktury liniowej - drogowej. Ich realizacja wpłynie pozytywnie na lokalne warunki arosanitarne ograniczając przede wszystkim emisję niską z transportu. Każda z zaplanowanych inwestycji prowadzona będzie na podstawie indywidualnego projektu budowlanego z zastosowaniem technologii BAT. Ponadto będzie poprzedzona szczegółową oceną oddziaływania na środowisko.

Szczególną uwagę należy również zwrócić na zadania związane z remontami budynków, poprawą ich bilansów energetycznych np. poprzez termomodernizację. Budynki stanowią bowiem miejsca gniazdowania kilkunastu gatunków ptaków i nietoperzy. Dla kilku z nich jest to podstawowe miejsce lęgów. Prowadzone na szeroką skalę remonty, docieplenia i różnego typu modernizacje budynków powodują ograniczenie liczby miejsc lęgowych i stanowią jedną z głównych przyczyn zaniku ich populacji. Rozwiązanie w tej sytuacji stanowią skrzynki dla ptaków i nietoperzy (mogą być pod lub nadtynekowe). Muszą być one powieszane na odpowiedniej wysokości, różnicowej w zależności od gatunku, dla którego są przeznaczone. Dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi, skrzynki lęgowe należy wieszać w ten sposób, by pod nimi nie znajdowały się chodnik lub trawnik, ale np. zadaszone wejście do klatki schodowej. Ze względu na różną konstrukcję budynków w każdym przypadku konieczna jest konsultacja i nadzór ornitologa oraz chiropterologa nad prowadzonymi pracami. Jego zadaniem jest wskazanie najbardziej odpowiednich miejsc dla zamontowania skrzynek oraz ich liczby. W niektórych przypadkach można zastosować inne rozwiązania polegające na pozostawieniu niezabezpieczonych istniejących otworów wentylacyjnych, odpowiednio zabezpieczonych istniejących wnęk, pozostawiania wlotów do szczelin dylatacyjnych. Rozwiązania takie należy jednak każdorazowo uzgadniać ze specjalistą o ich przyjęcie nie powinno skutkować zmniejszeniem liczby dogodnych schronień w porównaniu z rozwiązaniami standardowymi.

Przy realizacji inwestycji wskazanych w *Programie Rewitalizacji...* zostanie zapewniona należyta ochrona zabytkom w myśl ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2020 poz. 282 ze zm.).

W zakresie ochrony krajobrazu proponowane działania i inwestycje będą prowadzone zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015, poz. 774), która obliuguje lokalny samorząd do określonych działań oraz uwzględnienia przy opracowaniu dokumentów planistycznych wyników audytów krajobrazowych oraz granic krajobrazu priorytetowego.

Przedstawione wyżej działania służące ochronie środowiska na obszarach cennych przyrodniczo, zostaną wzięte pod uwagę w związku z inwestycjami gminy, będą dopasowane do rodzaju zagrożenia oraz możliwości finansowych.

Ponadto podjęte zadania i działania wpłyną pozytywnie na realizację założeń ujętych w dokumentach wyższego szczebla w tym szczególnie na realizację założeń Ramowej Dyrektywy Wodnej.

9 PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA

W przypadku ustaleń *Programu Rewitalizacji...* nie uzasadnione byłoby zalecenie odstąpienia od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań. Rezygnacja z wdrażania tego dokumentu jako kompleksu celów i kierunków działań oraz przedsięwzięć podstawowych, byłaby dla jakości

środowiska przyrodniczego i życia mieszkańców rozwiązaniem mniej korzystnym niż potencjalne znaczące oddziaływania.

Podstawowym celem sporządzenia niniejszej prognozy jest wskazanie potencjalnych skutków realizacji ustaleń *Programu...* na środowisko oraz życie i zdrowie mieszkańców. Ze względu na znaczny stopień ogólności sformułowań w zakresie celów zawartych w dokumencie, możliwe jest dokonanie jedynie ogólnej ich oceny. W przypadku przedsięwzięć podstawowych dokonano bardziej szczegółowszej oceny ich oddziaływania na środowisko.

Dla wszystkich przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko Rozporządzenie Rady Ministrów 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839) nakłada obowiązek sporządzenia takiego dokumentu.

W związku z tym szczegółowa analiza wpływu poszczególnych podstawowych inwestycji zostanie przeprowadzona w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko, w momencie przystąpienia do ich realizacji. W ramach procedury oś przeanalizowane zostaną rozwiązania alternatywne dla poszczególnych inwestycji podstawowych, a także ewentualne działania minimalizujące negatywny wpływ na środowisko.

Oceny oddziaływania ustaleń *Programu Rewitalizacji...* dokonano za pomocą matrycy. Pod uwagę wzięto wpływ celów i kierunków działań zawartych w opracowaniu na poszczególne komponenty środowiska oraz konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, zgodnie z art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283, ze zm.), a w tym:

- obszary chronione w tym Natura 2000,
- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Za pomocą matrycy przeanalizowano oddziaływania: pozytywne, negatywne, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane.

Przewidywane oddziaływanie na środowisko poszczególnych kierunków działań i konkretnych przedsięwzięć podstawowych oceniono, według odpowiedniej wagi:

(+) – oddziaływanie pozytywne, podejmowane w ramach nich działania ukierunkowane są na poprawę stanu środowiska, jednocześnie realizacja przedsięwzięć nie ma potencjalnie negatywnego oddziaływania na środowisko;

(-) – oddziaływanie negatywne, podejmowane w ramach nich działania nie są ukierunkowane na poprawę stanu środowiska, jednocześnie realizacja przedsięwzięć może istotnie potencjalnie negatywnie oddziaływać na pewne komponenty środowiska,

(0) – oddziaływanie neutralne, w przypadku działań infrastrukturalnych w zależności od podjętych konkretnych inwestycji i rozwiązań technicznych, mogą potencjalnie zmienić się w pozytywne albo negatywne, jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić.

Tabela 9. Matryca wpływów ustaleń Program Rewitalizacji... na poszczególne elementy ochrony środowiska

Wyszczególnienie	Komponenty środowiska przyrodniczego													
	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel ogólny: Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.														
Cel szczegółowy nr 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej														
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, poprzez działania na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej mieszkańców	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Wspieranie aktywności gospodarczej, w tym zmniejszenie poziomu bezrobocia-wzrost aktywizacji mieszkańców	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji, poprzez przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Wzmacnianie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji, zacieśnianie więzi, zwiększenie kontaktów między mieszkańcami, wzrost integracji międzypokoleniowej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Promocja zdrowego stylu życia, wzrost świadomości ekologicznej, zwiększenie korzystania z kulturalno-rekreacyjnej strefy życia	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Cel szczegółowy nr 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych														
Poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznej poprzez poprawę stanu technicznego obiektów budowlanych publicznych i prywatnych, w tym zabytkowych,	0	0	+	0	0	+	+	+	0	0	+	+	+	+
Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury drogowej i infrastruktury towarzyszącej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0
Polepszenie stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza	+	+	+	+	+	0	0	+	0	0	0	+	0	0
Poprawa stanu infrastruktury społecznej przyczyniająca się do włączenia społecznego.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 10. Ocena charakteru proponowanych kierunków działań Programu Rewitalizacji...

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
Cel ogólny: Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Bielsk Podlaski, poprzez szereg działań rewitalizacyjnych służących eliminacji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, zmierzających do stworzenia przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	
Cel szczegółowy nr 1: Lepsza jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej	
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, poprzez działania na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej mieszkańców	- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Przeciwdziałanie ubóstwu i wspieranie procesów z jego wychodzenia pozwali w sposób znaczący ograniczyć wykluczenie pewnych grup społecznych, wpłynie na poprawę ich życia, dóbr materialnych a co za tym idzie podniesie stopę życiową. Wpłynie na chęć ponownej aktywizacji zawodowej a co w konsekwencji przyczyni się także do zwiększenia rozwoju gminy. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Wspieranie aktywności gospodarczej, w tym zmniejszenie poziomu bezrobocia- wzrost aktywizacji mieszkańców	- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Aktywizacja osób bezrobotnych pozwoli im na poprawę własnego bytu materialnego a co za tym idzie podniesie stopę życiową. Ponadto wpłynie na rozwój lokalnego rynku pracy a tym samym i rozwój regionu. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji, poprzez przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego wpłynie przede wszystkim na mieszkańców pozwoli w sposób znaczący zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb w szczególności z obszarów kumulacji negatywnych zjawisk społecznych, wpłynie na poprawę ich życia, dóbr materialnych a co za tym idzie podniesie stopę życiową. Pozwoli na ponowną ich aktywizację zawodową i społeczną. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Wzmacnianie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji, zacieśnianie więzi, zwiększenie kontaktów między mieszkańcami, wzrost integracji międzypokoleniowej	- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe na ludzi i dobra materialne. Integracja pomiędzy młodszyimi a starszymi pokoleniami pozwoli na ograniczenie izolacji ludzi starszych. Pozwoli ograniczyć ich wykluczenie społeczne i przyczyni się do ich aktywizacji społecznej. Co wpłynie pozytywnie na kreowanie właściwych postaw obywatelskich w tym także związanych z ochroną lokalnego środowiska. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.
Promocja zdrowego stylu życia, wzrost świadomości ekologicznej, zwiększenie korzystania z kulturalno-rekreacyjnej strefy życia	- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe na ludzi i dobra materialne. Promocja zdrowego stylu życia wpłynie przede wszystkim pozytywnie na zdrowie mieszkańców a co za tym idzie podniesie ich komfort życia, co wpłynie także pozytywnie na kreowanie właściwych postaw obywatelskich w tym także związanych z ochroną lokalnego środowiska. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
Cel szczegółowy nr 2: Poprawa jakości infrastruktury, ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych	
<p>Poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznej poprzez poprawę stanu technicznego obiektów budowlanych publicznych i prywatnych, w tym zabytkowych,</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dóbr materialnych. Szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców. Poprawa warunków mieszkaniowych niewątpliwie wpłynie pozytywnie na komfort życia jego mieszkańców. Pozwoli także w sposób zrównoważony korzystać z zasobów środowiska takich jak woda czy energia. Co w dalszej kolejności może generować oszczędności i przyczynić się do wzrostu stopy życia mieszkańców.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne. Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić. Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
<p>Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury drogowej i infrastruktury towarzyszącej</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, klimat i zasoby naturalne. Szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców. Rozwój infrastruktury drogowej pozwoli w sposób znaczący usprawnić komunikację na terenie gminy a co za tym idzie pozwoli ograniczyć emisję ze środków transportu co z kolei wpłynie lokalnie na lepsze parametry jakości powietrza i ograniczenie emisji niechcianych substancji do środowiska.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów budowlanych związanych z budową/ przebudową dróg). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
<p>Polepszenie stanu środowiska naturalnego, w tym jakości powietrza</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku obszary Natura, bioróżnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, powietrze atmosferyczne, klimat, zasoby naturalne. Szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców. Poprawa warunków aerosanitarnych wpłynie korzystnie na lokalnych mieszkańców, a także przebywających na terenie gminy turystów. Utrzymanie właściwych poziomów substancji w środowisku jest jednym z priorytetów ochrony środowiska ujętych w lokalnym programie ochrony środowiska jak i programach wyższego szczebla -powiatowym czy wojewódzkim.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów budowlanych związanych</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	z budową). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.
Poprawa stanu infrastruktury społecznej przyczyniająca się do włączenia społecznego.	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe na ludzi i dobra materialne. Poprawa stanu infrastruktury społecznej w gminie szczególnie pozytywnie wpłynie na starszych jej mieszkańców. Pozwoli ograniczyć ich wykluczenie społeczne a co za tym idzie włączy ich aktywnie w lokalną politykę i życie. Ponadto ich aktywizacja może dotyczyć także edukacji ekologicznej i ochrony lokalnego środowiska naturalnego co pozwoli na podtrzymanie właściwych postaw obywatelskich w tym zakresie.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe na ludzi i dobra materialne. Nadanie obiektom i terenom zdegradowanych nowych funkcji szczególnie pozytywnie wpłynie na mieszkańców. Pozwoli ograniczyć ich wykluczenie społeczne a co za tym idzie włączy ich aktywnie w lokalną politykę i życie. Ponadto ich aktywizacja może dotyczyć także edukacji ekologicznej i ochrony lokalnego środowiska naturalnego co pozwoli na podtrzymanie właściwych postaw obywatelskich w tym zakresie.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienią się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów budowlanych związanych z budową). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenia gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią..</p>

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11. Matryca wpływów przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających Program Rewitalizacji... na poszczególne elementy ochrony środowiska

Wyszczególnienie	Komponenty środowiska przyrodniczego													
	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Stworzenie miejsca integracji społecznej poprzez remont budynku świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu we wsi Knorydy	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Dobra droga dla Seniora w Gminie Bielsk Podlaski	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywizacja społeczności lokalnych poprzez modernizację świetlic wiejskich.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Poprawa komfortu życia mieszkańców poprzez przebudowę dróg gminnych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	+
Gotowi na sukces	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Zwiększenie integracji społeczności lokalnej poprzez stworzenie miejsc do zabawy i aktywnego wypoczynku dla mieszkańców	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Budowa plaży wiejskiej wraz z pomostem we wsi Ploski	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Stworzenie miejsca integracji społecznej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Wzrost aktywności i integracji społeczności lokalnej poprzez remont Ośrodka Kultury Lokalnej w Proniewiczach oraz doposażenie placu zabaw w siłownię zewnętrzną	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Budowa Wiejskiego Centrum Kultury w Ploskach	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Zwiększenie aktywizacji strażaków OSP oraz mieszkańców wsi poprzez remont budynku remizy strażackiej we wsi Kożyno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Podniesiona jakość życia na wsi poprzez remont budynku Biblioteki wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu w miejscowości Ploski	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+
Przemocy mówimy nie.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Likwidacja azbestowego pokrycia budynków mieszkalnych oraz zabudowań gospodarczych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Zapobieganie degradacji środowiska poprzez likwidację nielegalnych wysypisk śmieci we wsi Ploski	0	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+
Poprawa bezpieczeństwa poprzez montaż oświetlenia ulicznego/wymianę oświetlenia na LED	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	+
Zagwarantowanie bezpieczeństwa mieszkańcom wsi Ploski, poprzez budowę chodnika dla pieszych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 12. Ocena charakteru proponowanych przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających Programu Rewitalizacji...

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
<p>Stworzenie miejsca integracji społecznej poprzez remont budynku świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu we wsi Knorydy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na zagospodarowanie i jakość przestrzeni publicznej. Remont świetlicy w Knorydach służyć będzie integracji wewnętrznej i międzypokoleniowej, ograniczy także wykluczenie społeczne. Ponadto wpłynie korzystnie na poprawę jakości i stopy życia mieszkańców. Wymiana starych sieci technicznych obiektu pozwoli w sposób bardziej racjonalny korzystać z zasobów środowiska w tym m.in. wód oraz ograniczy emisję do powietrza. - neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.
<p>Dobra droga dla Seniora w Gminie Bielsk Podlaski</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Poprawa aktywności osób najstarszych pozwoli na ograniczenie ich wykluczenia społecznego, wpłynie korzystnie na udział w życiu lokalnej społeczności. Możliwa będzie także wymiana doświadczeń międzypokoleniowych. Ponadto zostanie podniesiony ich komfort i jakość życia. - neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska. <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
<p>Aktywizacja społeczności lokalnych poprzez modernizację świetlic wiejskich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na zagospodarowanie i jakość przestrzeni publicznej. Modernizacja świetlic w Pasynkach, Ogrodnikach, Pilipkach, Sakach i Łoknicy służyć będzie integracji wewnętrznej i międzypokoleniowej, ograniczy także wykluczenie społeczne. Ponadto wpłynie korzystnie na poprawę jakości i stopy życia mieszkańców. Wymiana starych sieci technicznych obiektu pozwoli w sposób bardziej racjonalny korzystać z zasobów środowiska w tym m.in. wód oraz ograniczy emisję od powietrza. - neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.
Poprawa komfortu życia mieszkańców poprzez przebudowę dróg gminnych	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, klimat i zasoby naturalne. Szczególnie pozytywnie na lokalnych mieszkańców. Poprawa infrastruktury drogowej pozwoli w sposób znaczący usprawnić komunikację na terenie gminy a co za tym idzie pozwoli ograniczyć emisję ze środków transportu co z kolei wpłynie lokalnie na lepsze parametry jakości powietrza i ograniczenie emisji niechcianych substancji do środowiska.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych inwestycji będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmieniają się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów budowlanych związanych z budową/ przebudową dróg). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Gotowi na sukces	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Poprawa aktywność osób bezrobotnych pozwoli na ograniczenie ich wykluczenia społecznego, wpłynie korzystnie na udział w życiu lokalnej społeczności. Ponadto zostanie podniesiony ich komfort i jakość życia.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Zwiększenie integracji społeczności lokalnej poprzez stworzenie miejsc do zabawy i aktywnego wypoczynku dla mieszkańców	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Działanie to pozwoli na zwiększenie integracji wśród mieszkańców gminy, umocnienie więzi społecznych i kulturowych poprzez wspólne spędzanie czasu na otwartej przestrzeni. Ponadto dzięki wykonaniu zewnętrznych siłowni możliwe będzie dbanie o zdrowy styl życia mieszkańców w każdej z grup wiekowych.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Budowa plaży wiejskiej wraz z pomostem we wsi Ploski	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na mieszkańców miejscowości Ploski, poprzez zagospodarowanie terenów w pobliżu plaży wiejskiej. W przyszłości może to także wpłynąć na zwiększenie walorów turystycznych tego obszaru i zwiększenie lokalnego ruchu turystycznego co przedłoży się na lokalną ekonomię. Ponadto zagospodarowanie wybranego obszaru plaży ograniczy powstawanie tzw. dzikich kąpielisk wpływających niekorzystnie na stan wód poprzez np. pozostawianie śmieci w terenach do tego nie wyznaczonych.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmieniają</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	<p>się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Stworzenie miejsca integracji społecznej	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na zagospodarowanie i jakość przestrzeni publicznej w mniejszych miejscowościach gminnych. Organizacja i budowa miejsc służyc będzie integracji wewnętrznej i międzypokoleniowej, ograniczy także wykluczenie społeczne. Ponadto wpłynie korzystnie na poprawę jakości i stopy życia mieszkańców.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Wzrost aktywności i integracji społeczności lokalnej poprzez remont Ośrodka Kultury Lokalnej w Proniewiczach oraz doposażenie placu zabaw w siłownię zewnętrzną	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na zagospodarowanie i jakość przestrzeni publicznej w miejscowości Proniewicze. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni służyc będzie integracji wewnętrznej i międzypokoleniowej, ograniczy także wykluczenie społeczne. Ponadto wpłynie korzystnie na poprawę jakości i stopy życia mieszkańców.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Budowa Wiejskiego Centrum Kultury w Ploskach	<p>- pozytywnie, bezpośrednie, długoterminowe, w przypadku ludzi, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na zagospodarowanie i jakość przestrzeni publicznej. Budowa centrum kultury w Ploskach służyc będzie integracji wewnętrznej i międzypokoleniowej, ograniczy także wykluczenie społeczne. Ponadto wpłynie korzystnie na poprawę jakości i stopy życia mieszkańców. Obiekt wyposażony będzie w nowe instalacje</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	<p>techniczne racjonalnie wykorzystujące zasoby naturalne w tym zasoby wód jak oraz ograniczające emisję niechcianych substancji do powietrza poprzez np. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
<p>Zwiększenie aktywizacji strażaków OSP oraz mieszkańców wsi poprzez remont budynku remizy strażackiej we wsi Kożyno</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na zagospodarowanie i jakość przestrzeni publicznej. Remont OSP służyć będzie integracji wewnętrznej i międzypokoleniowej, ograniczy także wykluczenie społeczne. Ponadto wpłynie korzystnie na poprawę jakości i stopy życia mieszkańców a także na ochronę ich dóbr materialnych w przypadku nagłych zjawisk pogodowych np. pożarów, podtopień itp.. Wymiana starych sieci technicznych obiektu pozwoli w sposób bardziej racjonalny korzystać z zasobów środowiska w tym m.in. wód.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
<p>Podniesiona jakość życia na wsi poprzez remont budynku Biblioteki wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu w miejscowości Ploski</p>	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na zagospodarowanie i jakość przestrzeni publicznej. Remont biblioteki w Ploskach służyć będzie integracji wewnętrznej i międzypokoleniowej, ograniczy także wykluczenie społeczne. Ponadto wpłynie korzystnie na poprawę jakości i stopy życia mieszkańców. Wymiana starych sieci technicznych obiektu pozwoli w sposób bardziej racjonalny korzystać z zasobów środowiska w tym m.in. wód i emisji niechcianych substancji do powietrza.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmienia</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	<p>się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.</p>
Przemocy mówimy nie.	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Działanie to wpłynie na ograniczenie społecznych skutków przemocy w rodzinach zagrożonych tym zjawiskiem. Pozwoli na także na ograniczenie wykluczenia społecznego tej grupy oraz pozytywnie wpłynie na poprawę ich bytu i jakości życia.</p> <p>- neutralnie w przypadku pozostałych komponentów środowiska.</p> <p>W przypadku tego działania nie są spodziewane negatywne oddziaływania na środowisko.</p>
Likwidacja azbestowego pokrycia budynków mieszkalnych oraz zabudowań gospodarczych	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Likwidacja pokryć dachowych wykonanych z azbestu pozwoli zrealizować i osiągnąć m.in. cele ujęte w gminnym i krajowym programie usuwania azbestu o jego likwidacji do roku 2032. Wpłynie także korzystnie na zdrowie mieszkańców gminy.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. Prace związane z procesem zdjęcia, transportem i utylizacją azbestu powinny być prowadzone zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i wyspecjalizowane podmioty.</p>
Zapobieganie degradacji środowiska poprzez likwidację nielegalnych wysypisk śmieci we wsi Ploski	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Likwidacja dzikich wysypisk korzystnie wpłynie na powierzchnię ziemi oraz lokalny ekosystem poprzez przedostawanie się węglę powierzchni ziemi szkodliwych odcieków co wpływa negatywnie na wody gruntowe.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. Prace związane z procesem likwidacji powinny być prowadzone zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami dotyczącym likwidacji tego typu obiektów i prowadzone przez wyspecjalizowane firmy.</p>
Poprawa bezpieczeństwa poprzez montaż oświetlenia ulicznego/wymianę oświetlenia na LED	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi, klimat, zasoby naturalne i dóbr materialnych. Wymiana oświetlenia na bardziej oszczędne wpłynę korzystnie przede wszystkim na zasoby naturalne poprzez zmniejszenie emisji z konwencjonalnych źródeł służących do produkcji elektrycznej zasilającej słupy oświetleniowe. Ponadto zastosowanie oświetlenia LED w perspektywie czasu pozwoli na ograniczenie kosztów związanych z konserwacją i częstą wymianą poszczególnych elementów.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. Prace związane z procesem wymiany oświetlenia nie powinny wpłynąć negatywnie na pozostałe komponenty środowiska.</p>
Zagwarantowanie bezpieczeństwa mieszkańcom wsi Ploski, poprzez budowę chodnika dla pieszych	<p>- pozytywnie, bezpośrednio, długoterminowe, w przypadku ludzi i dóbr materialnych. Realizacja inwestycji wpłynie korzystnie na bezpieczeństwo mieszkańców wsi Ploski.</p> <p>- neutralne, długoterminowe, pośrednie na pozostałe komponenty. W zależności od skali i zakresu planowanych konkretnych robót budowlanych będzie ona podlegała indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określając czy związane z pracami oddziaływania zmianą</p>

Wyszczególnienie	Charakterystyka oddziaływania
	się w pozytywne albo negatywne (co trzeba rozważyć na etapie konkretnych projektów technicznych czy budowlanych). Jednocześnie na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić a jedynie zasignalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić (z uwagi na położenie gminy w obszarach cennych przyrodniczo). Należy jednak podkreślić, że każda inwestycja prowadzona będzie w technologii BAT, aby wyeliminować ewentualne negatywne oddziaływania o ile takie wystąpią.

Źródło: Opracowanie własne

10 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI..., W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Należy zauważyć, że większość oddziaływań zdefiniowanych w *Programie Rewitalizacji...* będzie wywoływała jednoznaczne skutki pozytywne lub skutki o zmiennym charakterze. Charakter zmienny oddziaływań zależy będzie od konkretnych rozwiązań ujętych w projektach technicznych i budowlanych i podlegał będzie indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko, określającej czy związane z nim oddziaływanie zmieni się w pozytywne albo negatywne. Na tym etapie prognozowania nie można tego jednoznacznie stwierdzić, a jedynie zasygnalizować, że w przyszłości problem ten może wystąpić.

Oddziaływania zmienne odnoszą się w dużej części do inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury liniowej (przebudowa dróg), na którą z uwagi na charakter gminy oraz obecność obszarów ochrony trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Wszystkie zawarte w *Programie Rewitalizacji...* działania, które oceniono jako jednoznacznie korzystne dla środowiska, w zakresie różnych jego elementów, należy rozumieć jako działania związane z zapobieganiem lub zmniejszaniem zagrożeń i negatywnych tendencji środowiskowych. W tym w odniesieniu do łagodzenia wpływu rozwoju infrastruktury drogowej, w sposób najmniej ingerujący w krajobraz, zwłaszcza w obszary o potencjale przyrodniczym i turystycznym.

Działaniami łączącymi ewentualne oddziaływania w zakresie wyżej opisanych kierunków działań i przedsięwzięć podstawowych, może być:

- prowadzenie nowej i przebudowa już istniejącej infrastruktury drogowej i sieciowej w sposób zapobiegający przecinaniu i degradacji cennych struktur przyrodniczych, zwłaszcza obszarów o wysokich walorach przyrodniczych nie objętych ochroną, istotnych dla utrzymania spójności całego systemu przyrodniczego, w tym obszarów objętych ochroną;
- realizacja nowej infrastruktury w sposób ograniczający negatywne oddziaływanie (hałas, zanieczyszczenie powietrza) na tereny zamieszkania;
- prowadzenie działań technicznych i przestrzennych ograniczających potencjalne negatywne skutki infrastruktury, sprzyjających osiągnięciu wymaganych standardów jakości środowiska na terenach zamieszkania (np. ekrany akustyczne, zieleń przydrożna, ciche nawierzchnie, zmiana struktury ruchu), a także na terenach cennych przyrodniczo, przez które inwestycje te będą przebiegać;
- stosowanie zasady wariantowości, zwłaszcza dla przedsięwzięć liniowych – prowadzącej do wyboru optymalnego dla środowiska wariantu inwestycyjnego, w tym zwłaszcza do wytyczania przebiegu inwestycji w taki sposób, aby na jak najkrótszych odcinkach zagrażały terenom o najwyższych walorach przyrodniczych;
- prowadzenie odpowiedniej i zrównoważonej polityki przestrzennej, mającej na uwadze przygotowanie terenów rozwojowych i inwestycyjnych przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań i potencjału przyrodniczego.

Uwagę należy również zwrócić na zadania związane z realizacją działań inwestycyjnych związanych z modernizacją, budową i rozbudową budynków (np. świetlic wiejskich wieś: Knorydy, Pasyнки, Ogrodniki, Pilipki, Saki i Łoknica, centrum kultury w Ploskach, remizy OSP w Koźynie, biblioteki

w Płaskach). Budynki stanowią bowiem miejsca gniazdowania kilkunastu gatunków ptaków i nietoperzy. Dla kilku z nich jest to podstawowe miejsce lęgów. Prowadzone na szeroką skalę remonty, docieplenia i różnego typu modernizacje budynków powodują ograniczenie liczby miejsc lęgowych i stanowią jedną z głównych przyczyn zaniku ich populacji. Rozwiązanie w tej sytuacji stanowią skrzynki dla ptaków i nietoperzy (mogą być pod lub nadtynkowe). Muszą być one powieszane na odpowiedniej wysokości, różnicowej w zależności od gatunku, dla którego są przeznaczone. Dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi, skrzynki lęgowe należy wieszać w ten sposób, by pod nimi nie znajdowały się chodnik lub trawnik, ale np. zadaszone wejście do klatki schodowej. Ze względu na różną konstrukcję budynków w każdym przypadku konieczna jest konsultacja i nadzór ornitologa oraz chiropterologa nad prowadzonymi pracami. Jego zadaniem jest wskazanie najbardziej odpowiednich miejsc dla zamontowania skrzynek oraz ich liczby. W niektórych przypadkach można zastosować inne rozwiązania polegające na pozostawieniu niezabezpieczonych istniejących otworów wentylacyjnych, odpowiednio zabezpieczonych istniejących wnęk, pozostawiania wlotów do szczelin dylatacyjnych. Rozwiązania takie należy jednak każdorazowo uzgadniać ze specjalistą o ich przyjęcie nie powinno skutkować zmniejszeniem liczby dogodnych schronień w porównaniu z rozwiązaniami standardowymi.

Należy również zaznaczyć, że wszelkie inwestycje w bliskim sąsiedztwie terenów chronionych, czy też szczególnie narażonych na zanieczyszczenia, mogą być realizowane pod warunkiem uwzględnienia zakazów, nakazów i ustaleń ujętych w dokumentach powołujących te obszary oraz w dokumentach strategicznych i programowych dotyczących tych obszarów i zasad ich użytkowania.

Na takim etapie *Programu Rewitalizacji...* nie można jednoznacznie wskazać działań kompensacyjnych, zwłaszcza nie znając skali (projektów technicznych i budowlanych przy realizacji przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających) potencjalnych zagrożeń. Działania kompensacyjne mogą być natomiast wynikiem ocen szczegółowych na dalszych etapach planowania i wdrażania działań o charakterze przedsięwzięć, zwłaszcza na etapie oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku wykazania potrzeby wdrażania rozwiązań kompensacyjnych.

Przykładowe działania jakie powinno się zastosować w związku z realizacją działań ujętych w *Programie Rewitalizacji...* przedstawiono także w rozdziale 8 niniejszego dokumentu. Ponadto każdorazowo przy realizacji konkretnych działań, szczególnie związanych z rozwojem infrastruktury sieciowej, powinno się prowadzić indywidualną ocenę oddziaływania na środowisko i na tej podstawie decydować o ich realizacji bądź zaniechaniu.

11 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE *PROGRAMU REWITALIZACJI...* WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – prognoza powinna przedstawiać „...rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru...”¹⁵.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania rozwiązania alternatywne do proponowanych w *Programie Rewitalizacji...* mogą obejmować alternatywne: lokalizacje przedsięwzięcia, przebiegi szlaków w przypadku inwestycji infrastrukturalnych (sieci drogowe), rozwiązania technologiczne

---

¹⁵ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283, ze zm.).

lub konstrukcyjne przedsięwzięć, różne skale i rozmiary inwestycji, harmonogramy lub organizacje prac budowlanych, metody budowy, sposoby likwidacji przedsięwzięć oraz alternatywne procesy.

Analizowany *Program Rewitalizacji...* sporządzony został w układzie jednowariantowym, nie zawierającym innej, poza podstawową, alternatywy rozwoju. Taki projekt poddany został ocenie wpływu na środowisko w niniejszej Prognozie. W dokumencie Prognozy nie zostały zamieszczone szczegółowe propozycje rozwiązań alternatywnych, związanych z realizacją poszczególnych działań i kierunków wymaganych dla osiągnięcia zakładanych celów. Wskazuje się jedynie, że każda zakładana w dokumencie inwestycja (w tym przede wszystkim w sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo) powinna podlegać indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko co pozwoli w sposób jednoznaczny stwierdzić w jakim zakresie i czy w ogóle wpłynie na środowisko. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości w tym zakresie należy zaniechać takiej inwestycji.

12 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI... ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

System monitorowania przedstawiony w *Programie Rewitalizacji...* jest spójny z zapisami strategicznych opracowań na szczeblu krajowym, wojewódzkim i lokalnym tj. m.in.: Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2020, Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Bielsk Podlaski do 2020 i innych.

W ocenie autorów opracowania zaproponowane wskaźniki nie wymagają modyfikacji i mogą być wykorzystane do monitorowania oddziaływań na środowisko. Jednakże, warunkiem możliwości ich wykorzystania do monitorowania wpływu projektowanego dokumentu na środowisko, może być pogłębiona analiza jakościowa środowiska lub jej wybranych komponentów.

Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko:

- stan jakości powietrza atmosferycznego w gminie wielkość emisji ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery;
- jakość wód stojących, płynących i podziemnych jakość wód do picia;
- uciążliwość hałasu, przede wszystkim komunikacyjnego;
- powierzchnia obszarów przyrodniczo cennych.

13 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283, ze zm.) w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektów polityk, strategii, planów lub programów, przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Ze względu na zasięg przestrzenny obszaru objętego *Programem Rewitalizacji...* skutki jego realizacji nie będą miały znaczenia transgranicznego. Podjęte w ramach dokumentu cele, kierunki działań i przedsięwzięcia podstawowe będą miały zasięg ograniczający się do terenu gminy.

14 NAPOTKANE TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCE Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

W trakcie opracowywania niniejszej Prognozy zetknięto się z pewnymi ograniczeniami, ale nie napotkano na trudności, wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Pewnym ograniczeniem podczas opracowania niniejszego dokumentu był dość ogólny stopień niektórych zapisów *Programu Rewitalizacji...*

15 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawą do opracowania *Prognozy oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacja dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2019-2023* (zwanej dalej *Prognozą*) jest art. 46 ust. 1 oraz art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283, ze zm.). Wykonana została zgodnie z zakresem określonym w art. 51 ust. 2 ww. ustawy. oraz art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Zakres dokumentu uwzględnia uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Podlaskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Należy zaznaczyć że celem działań rewitalizacyjnych jest poprawa przede wszystkim jakości życia mieszkańców gminy w wielu różnych jego wymiarach, obejmujących zarówno warunki mieszkaniowe, przestrzenie publiczne, półpubliczne jak również warunki środowiska. Podejmowane będą działania w kierunku uzupełnienia infrastruktury społecznej o nowy zasób oraz modernizacja już istniejącego. Stworzenie właściwych warunków infrastrukturalnych do mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych działań społecznych wraz z równoczesnym wsparciem tzw. działań miękkich będzie wzmacniać spójność społeczną i pozwoli na wsparcie szerokiego spektrum osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tym samym celom będzie służyć wykorzystanie istniejącej już infrastruktury społecznej, sportowej, rekreacyjnej.

W *Prognozie* analizie poddano potencjalne skutki środowiskowe realizacji *Programu Rewitalizacji...* oraz zawarto informacje czy założenia określone zostały w sposób optymalny dla środowiska. Niniejszy dokument określa, czy korzyści społeczno-gospodarcze, wynikające z realizacji zamierzeń, rekompensują straty w środowisku, a także jak można zminimalizować ewentualne negatywne oddziaływanie.

Cele ochrony środowiska na poziomie strategicznym i operacyjnym w *Programie Rewitalizacji...* uwzględniono w sposób zbliżony do ujęcia zaprezentowanego w innych dokumentach strategicznych. Zachowanie walorów środowiskowych jest ważnym elementem wizji rozwoju gminy, a plany rozwoju gospodarczego z poszanowaniem przyrody i traktowanie środowiska, jako jednego z aktywów regionu, pozwala uznać, że *Program Rewitalizacji...* doskonale wpisuje się w trendy obowiązujących polityk prośrodowiskowych w tym szczególnie województwa podlaskiego.

W *Prognozie* przeanalizowano stan środowiska przyrodniczego i środowiska życia człowieka na obszarze gminy i określono obszary problemowe. Wyniki analizy stanu środowiska w gminie wskazują na jego ogólny dobry stan. Zidentyfikowane na terenie gminy problemy ochrony środowiska w większości są istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. W wielu przypadkach problemy ochrony środowiska wynikają z problemów rozwojowych i dotyczą braków w nowoczesnej infrastrukturze (ciepłowniczej), i tej służącej ochronie środowiska. Realizacja *Programu Rewitalizacji...* ma więc szansę wpłynąć na rozwiązanie problemów ochrony środowiska.

Szeroki zakres dziedzin i zadań rozwoju sprawia, że przewidywane oddziaływania *Programu Rewitalizacji...* mogą mieć różnorodny charakter, od pozytywnych, przez neutralne, mogące przybierać dwojaki charakter, po negatywne. Potencjalne negatywne oddziaływania (o ile takie wystąpią) często będą miały jedynie lokalny charakter, a przy zastosowaniu działań minimalizujących,

pozostaną bez większego znaczenia dla ogólnego stanu środowiska. W zakresie przewidywanych oddziaływań projektu *Programu Rewitalizacji...* na ludzi można uznać, iż wszystkie planowane w ramach celów strategicznych kierunki działań i przedsięwzięcia podstawowe będą miały pozytywne oddziaływanie na mieszkańców gminy. Oddziaływania będą miały w przeważającej części bezpośredni i długotrwały charakter. Szczególnie istotne zapisy związane z ochroną środowiska w odniesieniu do analizowanego komponentu zostały zapisane w ramach celu szczegółowego 2 dotyczącego poprawy i estetyki przestrzeni publicznej poprzez poprawę stanu technicznego obiektów budowlanych publicznych i prywatnych, poprzez poprawę infrastruktury drogowej oraz polepszenie stanu środowiska w tym jakości powietrza. W *Programie Rewitalizacji...* położono także duży nacisk na ograniczenie wykluczenia społecznego mieszkańców gminy i promowanie prozdrowotnego stylu życia, co może mieć przełożenie na wzrost postaw prośrodowiskowych. Promocja wewnętrznych potencjałów obszaru daje szansę na zmianę dotychczasowego postrzegania obszarów chronionych (w tym Natura 2000), jako bariery rozwojowej. Obszary cenne przyrodniczo mogą być bardziej postrzegane, jako źródło czerpania korzyści, a przez to będą otaczane większą troską.

Do podstawowych działań łagodzących negatywne oddziaływania infrastruktury technicznej na elementy przyrodnicze, należy planowanie lokalizacji i tras ich przebiegu, tak aby w jak najmniejszym stopniu ingerowały w środowisko przyrodnicze. Szczególną uwagę należy zwrócić na obszary objęte ochroną oraz wzajemne powiązania tych obszarów, które mogłyby wejść w kolizję z planowanymi trasami. Nowe inwestycje winny być każdorazowo poddane indywidualnej ocenie oddziaływania na środowisko i poprzedzone rozważeniem najkorzystniejszych wariantów lokalizacyjnych i technologicznych, co już na etapie planowania często pozwala wyeliminować niekorzystny wpływ na środowisko. Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko będzie się wiązało także ze stosowaniem najlepszych dostępnych technik BAT, prowadzeniem gospodarki niskoemisyjnej, podnoszeniem efektywności energetycznej itp.

Realizacja każdego z kierunków działań, podjętych w ramach realizacji *Programu Rewitalizacji...* może w zróżnicowany sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego. Większość ze zidentyfikowanych działań wywoła prawdopodobnie skutki pozytywne lub o ogólnym zmiennym charakterze.

Analiza celów strategicznych kierunków działań i przedsięwzięć podstawowych nie wykazała konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

W związku z realizacją dokumentu nie przewiduje się wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko. Obszary strategicznego działania będą prawdopodobnie poddawane presji ze strony realizacji konkretnych działań, ale nie będzie to oddziaływanie na tyle znaczące, żeby skutkowało wyraźnym pogorszeniem stanu tych obszarów.

Reasumując należy ocenić, iż realizacja *Programu Rewitalizacji...* w proponowanym kształcie umożliwi rozwój gospodarczy gminy zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, minimalizując negatywne oddziaływanie na środowisko przy efektywnym wykorzystaniu lokalnego potencjału, w wyniku czego ogólny, dobry stan środowiska nie ulegnie pogorszeniu, a w przypadku niektórych elementów środowiska należy spodziewać się poprawy.

16 KRÓTKIE REKOMENDACJE

Każdorazowo przy realizacji kierunków działań i przedsięwzięć podstawowych należy przeprowadzić indywidualną ocenę oddziaływania na środowisko, aby wybrać najbardziej korzystny wariant środowiskowy ze szczególnym uwzględnieniem bliskiego sąsiedztwa obszarów chronionych i ich powiązań z innymi. Dotyczy to przede wszystkim realizacji zadań: rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej na obszarach gminnych.

17 LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Bank Danych Lokalnych, GUS, 2020
2. Baza aPWŚK. KZGW. 2017.
3. *Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych*, PIG
4. Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ, <http://crfop.gdos.gov.pl> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko
6. GeoserwisGDOŚ
<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=C681E518944666D9DAD45DBFB53F7BF1>.
7. Informacja Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego, WIOŚ w Białymstoku, Białystok, 2016.
8. Kistowski M., *Wybrane aspekty metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze*, „Człowiek i środowisko” 26 (3-4), 2002
9. Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa, 2011.
10. *Krajowy Raport Mozaikowy. Stan Środowiska w województwach w latach 2000-2007*, Inspekcja Ochrony Środowiska, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa, 2010
11. Miłosz-Cielma M., Ławreszuk D., Jędrzejewski W., *Korytarze ekologiczne w planach zagospodarowania przestrzennego województw – przegląd koncepcji, metod i stanu zagospodarowania prac* - w: *Ochrona łączności ekologicznej w Polsce*, Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk, Białowieża, 2009
12. Ocena ex-ante zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, WARR S.A., Wrocław, 11 marca 2013.
13. Paczyński B. (red.), 1995, *Atlas hydrogeologiczny Polski*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa
14. Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 20 kwietnia 2020 r., znak WPN.411.2.1.2020.AR
15. Prognoza oddziaływania na środowisko dla potrzeb projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
16. Prognoza SRWP 2020.
17. Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej. 2016.
18. *Strategią zrównoważonego rozwoju Gminy Bielsk Podlaski do 2020 roku*,
19. *Programem Rozwoju Lokalnego Gminy Bielsk Podlaski na lata 2016-2020*,
20. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*,
21. *Opracowanie ekofizjograficzne gminy Bielsk Podlaski*.
22. Projekt Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły. RZGW Warszawa. Warszawa, 2016.
23. *Program wodno-środowiskowy kraju*. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa, 2010.

24. Rastrowa Mapa Podziału Hydrograficznego Polski, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, mapa.kzgw.gov.pl
25. Ramowa Dyrektywa Wodna z dnia 23 października 2000 r. 2000/06/WE
26. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, Prowadzone rejestry <http://bip.bialystok.rdos.gov.pl>.
27. Rejestr obszarów chronionego krajobrazu województwa podlaskiego. RDOŚ w Białymstoku (<http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody>)
28. Rejestr rezerwatów przyrody województwa podlaskiego. RDOŚ w Białymstoku (<http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody>)
29. Rejestr użytków ekologicznych na terenie województwa podlaskiego. RDOŚ w Białymstoku (<http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody>)
30. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019, poz. 1839)
31. Sokołowski A. W., *Lasy północno-wschodniej Polski*, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2006.
32. *Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020*, Załącznik do uchwały nr XXXV/438/06 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 30 stycznia 2006 r.
33. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.)
34. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020, poz. 283, ze zm.)
35. <http://www.gminy.pl/powiaty/222.html>
36. <https://www.pgi.gov.pl/docman/psh/zadania-psh/jcwpc/jcwpc-40-59/4415-karta-informacyjna-jcwpc-nr-56/file.html>